

મહાજ્ઞાનાજ્ઞાન

શ્રીમન્મહા કવિ
પ્રેમાનંદભટ્ટનું રચેલું.

તેનો સ્વારોદ્યાવકાશી.

વડોદરાના બુકસેલર રણ-

છોડવાલ મોતીરામે

૨૦૪૩ છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યું.

જમદાવાદ મધ્યે.

મામાની કચેલી મધ્યે જમદ. પાણી

નાઈટેડ પ્રિન્ટીંગ અને લગ્નરત્ન

જે લગ્નની કંપની (સિમિલે)

ના પ્રેક્ષકોના રણછોડ સાથે

ગંગારામે છાપ્યું.

સંવત ૧૮૪૦ સને ૧૮૮૩

ફિમત ૧૦-૮-૦

જાપુર ન્હા સને ૧૮૪૧ ના ૨૫ મા

આફર મુલખરજીદર સાથે

પ્રયુક્ત.

સૂચના.

પ્રેમાનંદ સરખા સમર્થ ને પ્રેખ્યાત કવિધરના કાવ્યને પ્ર-
સ્તાવનાની જરૂર નથી, પણ સદ્ગૃહસ્થોને સૂચયવાનું જે-
રહસ્ય છે, જ્ઞા મૃદાલસા જાણ્યાન, એ મારકંડ પૂરાણમાંનો
કથા ભાગ છે. જેનો સારારો એવો છે કે પાંડવોએ કૌરવકુળ
નિકંદન કર્યું. ત્યાર બાદ યુધિષ્ઠિરે મહાજેદ જિત્યન્ન થયો તેવે સમેયુ
ધિષ્ઠિરની સત્તામાં નારદમુનિ જાણ્યા, ને સત્તા ચત્યત્તેઈ પુછ્યું કે તમે
એ દુસ્મનોનો ભય ટાળ્યોને કયે રામાટે જિદારીછો. ત્યારે યુધિષ્ઠિરે
કહ્યું કે મુનિમહારાજ મેં જાપાપી પેટ માટે મારાકુળને નિકંદન કર્યું,
ને ફરી કોઈ ક્યજામાં પણ ભેયું નહીં. મારે હે મુની મહારાજ કોઈ
જ્ઞાનીને ભસ્મ પયું, ને ફરીને જીવ્યું ફરો? મુનીએ કહ્યું કે હા મૃદા-
લસા નામે એકરત્રી મૃત્યુ પામી તેને ભસ્મ ફરી ને તે ફરીને જીવી
છે. યુધિષ્ઠિરે કહ્યું કે, મુનીમહારાજ મને કૃપા કરી તે કથા ફરી સંભ-
ળાવો, કે મારા જીવને સંતોષ થાય. તે જીપરથી રૂઢીયે યુધિષ્ઠિરને
જ્ઞા કથા ફરી સંભળાવી છે.

જ્ઞા કથા ઘણી રસાળકાર છે. ને જેની પ્રત જ્ઞાતદીન સુધી
છપાયેલી ભેદામાં જાયેલી નહા. તેથી ઘણા લોકોના જ્ઞાગ્રહ જી-
પરથી જેની લખેલી પ્રત વડોદરાના. ઠકર. કાલીદાસ જેયરદાસ
પાસેથી લાવી તેને સુધ્ધ કરાવી તેના જીપરથી જાબાહાર પાડી છે.
માટે તે લખેલી પ્રત જાપનારનો જાત્નાર માનવા જાત્નયોજે પૂકતો નથી.

તા. ૧૫ માહે ડીસેમ્બર
સને ૧૮૮૩

જુલસેનર. ઠકરણછેડલાલમોતીરામ

(સફી.)

પ્રસિદ્ધ કર્તા.

જ્ઞા પુસ્તક સંબંધી સર્વે જાપીકાર પ્રસિદ્ધ કર્તાએ પોતાને રચાથી ન
રખ્યા છે.

બ્રહ્મજાળ.

નીચે લખેલાં પુસ્તકો મારે ત્યાંથી મળશે.

સુધન્વા જ્ઞાપ્ત્યાન. મહાનન્દવિપ્રેમાનંદકૃત.....૩૦-૬-૦

બ્રજંધર જ્ઞાપ્ત્યાન. ખંખાતવારીનેવારીકર કૃત.....૩૧-૮-૦

ખલ્લિમન્યુ જ્ઞાપ્ત્યાન. પ્રેમાનંદકૃત.....૩૧-૯-૦

લક્ષ્મિભુજને પાર્યતિભુજનો સંવાદ.....૩૦-૧-૦

સુંદરસ્ત્રીવીલાસ મનહર ગરબાવળી જ્ઞાપ્તિબીજી.....૩૦-૮-૦

જોખાદરણ પ્રેમાનંદકૃતની પરથી દયારામભાઈએ સુધાયે.....૩૧-૮-૦

પંદ્રહાસ જ્ઞાપ્ત્યાન. (હરેપછી).....૩

યડોદરાચર્ણન સ્વાર્થે પ્રસ્તાવિક પ્રસંગ.....૩૦-૪-૦

ગાયકવાડી રાત્ર્યનો ઈતિહાસ.....૩૦-૪-૦

ગાયકવાડ ઈલાકાની ભૂગોળ.....૩૦-૧-૬

અંધેરી નગરીનો ગર્ધવસ્ત્રેન (હરગોવિન્દદાસકૃત).....૩૧-૪-૦

મૃદાલરા જ્ઞાપ્ત્યાન. (પ્રેમાનંદકૃત).....૩૦-૮-૦

નરસિંહ મેફેતાના પિતાનું શ્રાદ્ધ. લેવારીકરકૃત.....૩.

લેવારીકર કૃત કાવ્ય. (હરેપછી).....૩

આસિયાય કાપરાઓ તથા વારતાઓ તથા શાળોપણી

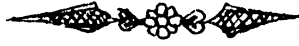
તથા નાટકો વીગેરે હરેક ભતનાં પુસ્તકો મારે ત્યાંથી મળશે.

સુબડોદરા. રાયપુરાનવાળો (પુકુરેલર મદરણછોડલાલ મોતીરામ

સાહેબની હવેલીનીથે) સહી.

મૃદાલશાઝાખ્યાન.

શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥ ॥ શ્રી સારદાય નમઃ ॥

અથ શ્રી કૃષ્ણની કૃપાએ કરીને ઝાખ્યાન મૃદાલ
શાનું લખ્યું છે ॥ ॥ કડવું પીણું ॥ ॥

રાગ કેદારી ॥ ॥ પ્રથમે પ્રણમું ગણપતી ॥
નેથી તને મહા દુરમતી ॥ સાર કરો મુને સર્વ-
તી ॥ હું મૂઢ મતિ લેતો નથી ॥ ॥ ॥ ॥

॥ ॥ સેવક બની તમ તણો ॥ કલ્યાણિક
રો ક્રીપાયે ॥ કમળ ત્નુ કુંવરીને આરાધું ॥ ને મને

રથ પૂરણ થાયે ॥ રા ॥ દાસ બની દયા મન આ-
ણી ॥ દેવિ થને ત્વહિમાન ॥ ગત આપો પદ્મનં

ધ કરવા ॥ મૃદાલશા ઝાખ્યાન ॥ ૩ ॥ વૈસમ પા-
યન વાણિ વદે ॥ સુંણ જનમેને રાજન્ ॥ શ્રેકવા

ર યૂધિષ્ઠર રાજન્ ॥ હસ્તિના પુરમાં ફેરતન્ ॥
જા તો વન સર્વે સૂન્ય તાસે ॥ કૌરવ ગયા સુર

લોક ॥ તેથી યૂધિષ્ઠર રાજ કરંતે ॥ અંતર ઝીપે ન્યો
શોક ॥ પા ॥ અરર આ પાપી પેટ માટે ॥ સર્વ જન્મ

પમાઝ્યા મર્ણ ॥ શુભને માથે સૈલ પડો ॥ આરા
જ છે લોકિવર્ણ ॥ ૬ ॥ પોતે કરે છે કલ્પના ॥ જ્ઞે

વેળાવ્યા નારદ મુન્યા પાંડવ ઝલ્ય ભેગા વણિ
 ભેતે ॥ સત્તા દિઠી છે સૂન્યા ॥ ૭ ॥ મહીપતી મળ-
 વા ઘર્યા ॥ મળી દિધું મુનીને માન ॥ દિવ્યાસને
 જે સાડિ લૂપે ॥ પૂન્યા શ્રી ભગવાન ॥ ૮ ॥ વિસ્મ-
 ય થઈને દેવ રૂપી એ મા ॥ પાંડવ પ્રત્યે પૂછે ॥ સૂત્ર
 ર કો ભાસતા નથી એ ॥ કારણ કહોની શું છે ॥ ૯ ॥
 ॥ શાખારી ત્રુકેરી લાળી ॥ રહ્યા ન કો ઝઘાં રાયા ॥
 પ્હાંયે પાંડવ ક્ષેમ કુશળે ॥ શ્રી હરી ભેદને સ્ફાયા ॥
 ૧૦ ॥ નીરો કટક પૃથ્વીયે પડ્યું ॥ દિહું સ્વર્ગનું સુઝ
 ॥ તે તમ મનસાથી બુવો એ ॥ કોણ પ્રગટ્યું દુઃખ ॥
 ૧૧ ॥ ધર્મ કહેરે શામળ ॥ મ્હેં માર્યા સદ્ બન્ના ॥ ૧૨ ॥
 રિ મ્હેં દીધું નહિં એ ॥ એ કો વાર સ્વપન્ના ॥ ૧૩ ॥ પિ-
 ત્રાઈ ભાઈ પિતા મહુ ગુરુ ॥ તે હપ માડ્યા મ-
 ણી ॥ અભિમન્યુ સરખો પુત્ર પડિયો ॥ સગો જાં
 ધવ ફણી ॥ ૧૪ ॥ ગહનગત સંસાર નિ જો છે ॥ મા-
 યાનું આવણી ॥ કહો નારદ ॥ શું ફરો ॥ કો-
 ણ પામે છે મણી ॥ ૧૫ ॥ મણી પામ્યાને છેંન દિ-
 ધું ॥ ફરિ ભુવે છે જીભ વારા ॥ યમ લોકથિ પાછું
 દર્યું હોયા ॥ તે કહો બ્રહ્મા કુમાર ॥ ૧૬ ॥ દેવ રુષિ એ
 મખો વિયા ॥ સૂણો યુધિષ્ઠર રાજા ॥ મૃદાલ-

શામરિને બિચીછે ॥ તેહનું કહું આખ્યાન ॥ ૧૬
 ॥ કથા જોઈ ઈતિહાસની ॥ મહા માર્કન્ડ પૂરાણા
 ધર્મકહેરે સ્વામિજી તે ॥ કહોની યથાર્થ વાણા ॥ ૧૭
 ॥ ॥ વળણા ॥ ॥ કહિયે વેણા પાણ મુળ
 ને ॥ પ્રેમધરિ ઈતિહાસરે ॥ પુનરપિ જીવી પ્રેમદા
 ॥ તે કવણ કારણ હાસરે ॥ ૧૮ ॥ ॥ કહવું ॥ ૧૯ ॥
 ॥ ॥ રાગ આરે ॥ વરી ॥ ॥ નારદ જી ॥
 મ ઓચરે રે ॥ સાંત્વણ પાંડુ કુમાર ॥ રૂરી માર્કન્ડ
 તપ કરતા કહું ॥ ન્નન વિ તટ મોત્તર ॥ ૧ ॥ મધવ
 ને મનચિંતા બિપની ॥ રજે લેતો ઈંદ્રાસન્ના
 મેનકા છળવા મોકલી ॥ નેમ તપ થાયે નિર્ધન
 ॥ રા સાંચરી સાંતરી થૈને ॥ સજી શુભરંગાર
 ॥ મુની મુખ જાગળ આવિને ॥ કરતી હવી થૈ
 કાર ॥ ૩ ॥ કોકિલા કંઠે કરિને ॥ ગાતિ સંગિત ગી
 ત ॥ પંચ જાણ માયી મકર દ્વન્ના ॥ તે ચિન્નયો
 અતિ તા ॥ જા અતંગ યકો આકૂળ વ્યાકૂળ ॥ તપ
 થયો તપનો ભંગ ॥ બિડિ ચાલ્યા અજળા પુરે ॥
 દેખી સરિર સુરંગ ॥ પા બિડિ મેનકા અંતરિક્ષ
 મારગો ॥ રૂરીનું હવું કેવલ મન્ત્ર ॥ કામ પૂરણ
 કાંઈ ન સૂઝે ॥ પછે દોડતા તે વન્ના ॥ કાચિર્ય

પડિયું તટ ઊપર ન્હાં ॥ રૂશિ ગયા ગંગાતીરા ॥
 એક ઘટિકાએ ગરુડિ દળિ ॥ વણિ શુદ્ધ થયું ન
 શરિરા ॥ આઝે વે એક ત્હાં જગતી આવી ॥ મ
 ઝનું ધારિ લોભના ॥ તર્તુ પિર્યઝતિ ઊભવળ
 દિહું ॥ કીધું તે પ્રાસના ॥ વાગર્લ રહ્યો તે પશિણી
 ને ॥ પ્રસવ્યા સત્ત કુમારા ॥ પાંખો પરમ મનોહર
 રતના ॥ પણ પુરૂષ તણો આકાર ॥ હા જગતી મ
 ન આનંદ પામી ॥ પ્રેમ ધરીને પાળે ॥ ઊડીને નવજે
 સવા લાગ્યા તવા ॥ તાર ન ઝીલ્યો મળે ॥ ૧૭ ॥
 ત્હા ફરે પોતાની મેળે ॥ દેંચી આપતી માતા ॥
 તે વે તપરા ॥ ફરતો ને કહું ॥ આવ્યો તે નો તાતા ॥
 ૧૧ ॥ તાપસને આવતો દેખી ॥ ગયાં તેહની પાસે ॥
 પુન્ન કિધી પશિયે મુનિની ॥ તથા ફરખ્યા અતિ ઊ
 લ્હાસે ॥ ૧૨ ॥ માંકેડ મન વિમાસતા ॥ તૂત ત્હા
 ધ્યવર્તમાના ॥ પશિણીથી પ્રસવ પામ્યા પણ ॥
 મ્હારાં એ સંતાના ॥ ૧૩ ॥ સગાઈ નણાવી સૂ-
 તને ॥ વળિ તે દિ મનવ્યો ઊભેસા ॥ આસને તે-
 હ્યા પોતાને પછિ ॥ આપિયો ઊપદેશ ॥ ૧૪ ॥ નિ
 ગમ રાસ્ત્ર ત્હાણા વિયાં ॥ ઝને આપ્યું આતમ
 જ્ઞાના ॥ સંસારનું સુખ તે દુઃખ ફરિને ॥ આજે

व्या ત્નગવાના ॥ ૧૫ ॥ ॥ વળણ ॥ ॥
 ઓળખાવ્યા શ્રી ત્નગવાનને ॥ બ્રહ્મજ્ઞાની સત
 કર્યા ॥ પછી પુત્રને નિજ જ્ઞાન આપી ॥ પિતા અદરા
 ત્હાંથી થયા ॥ ૧૬ ॥ ॥ કુડવું ॥ ૩ ॥ ॥ રા-
 ગ કેદારો ॥ ॥ નારદજી એમ ઓથરેરે ॥ ધ-
 મ સુત શ્રવણે ધરે ॥ રું કરે સહુ રૂચિવન વિખે ॥ ખ-
 ઈંદ્ર મૂળ વિદ્યા શિખે ॥ ૧ ॥ ॥ એક રુત્નજડ નામે મુની
 ત્નગવાના ॥ તે ઈચ્છે આતમ જ્ઞાના ॥ તે સ્થાન કુજા
 થી કહે રુત્ન મુખે ॥ કહો પક્ષી બેઠા તમો સુખે ॥ ૨ ॥
 ॥ ॥ ઢાળ ॥ ॥ રે રુત્નજડ મુખે જો સિયો
 ॥ પક્ષિને કરી પર્ણામા ॥ ગૂરૂ થૈ મુને જ્ઞાન આપો ॥ ફોં
 યાડો શ્રી ધામા ॥ ૩ ॥ ॥ તવ પક્ષિયે શિક્ષ્ય કરી રાખ્યો ॥
 આપ્યો બ્રહ્મ ઊપદેશ ॥ મોહ જનથી મુને મુકાવ્યો ॥
 કહિ રાખ્યો કર્મ કુળે ॥ ૪ ॥ ॥ સત્ત ગુરૂ કહે સાંતળરુ
 ત્નજડ ॥ ફરિલ કિત્તિથી મુક્તી મળે ॥ એવું જનણી
 ત્નને લાવે ॥ જાણા ગમન દેરો રળે ॥ ૫ ॥ ॥ શિષ્ય
 કહે સાંતળણિયે સ્વામિ ॥ કોણ મૃત્યુ થઈ જીવ્યું ॥
 ત્નસ્મ થઈ યમ લોકથી મૂળિ ॥ કહોની કોણ પાછું
 કય્યું ॥ ૬ ॥ ॥ ગૂરુ કહે ઈતિહાસ છે એકાતેહ કહું વિ-
 સ્તારી ॥ ૭ ॥ ॥ મૃત્યુ થઈ જિવી છે ॥ મહાવર ॥ એક

નારી૥ગાગાલ્લવનામે રૂશેશ્વર મ્હોટો૥તેણે
 આરંભ્યોયજ્ઞ૥ગંગાતટ તપ કિધોબાહૂ૥પધ-
 રાવ્યા મુની સુજ્ઞ૥ત૬૥ખ્રહ્મચારી ગૃહસ્થ વાન
 પ્રહસ્ત૥ત્રિપાત સંન્યાસી ૥સપ્ત ઋષી આદે
 સહૂ આવ્યા૥મુની સહસ્ત્ર ઋહ્યારી૥૬૥વેદિ
 યાનિ વરૂંણિ કીધી૥કુજરી કીધાસ્થાપન્ના૥કુત
 દ્રવ્ય હોમે નિવેદી માંહો૥ધુમ્રે છાયો ગગન્ના
 ૧૬૥હૂનકેતુદાનવન્ના કુંવર૥મહા માયાવૈ પાપી૥
 પાતાલ કેતુને તાલકેત્ત૥તેણે પ્રભ્ન સર્વ સંતાપી
 ૥૧૧૥તે પાંચમે પાતાળ વસિયા૥નાદ સાદનભ્ન
 ૬૧૥તે ઘેરવેણાધિસ ગયા૥મહા હર્ષ મનમાં
 આણી૥૧૨૥આરોપી પુષ્પની માળ કુંડો૥પુત્ર્યા
 પછે મુનીરાય૥દૈતકફેલ્લે સ્વામી આવ્યા૥
 ૧૩૥કોણે કિધી પુત્ર્યા૥૧૩૥નારદ કહે તમોટવ્યા
 આને૥છે ગાલ્લવને ઘેર ભગા૥દેવે માંહો માંહે
 વદિને૥કુહાડ્યો તમારો ભાગ૥૧૪૥શક્તિ
 હોયતો ભઈ ભૂયો૥૧૫૦૥યજ્ઞમાં ચૂટી૥સામ-
 ગ્રી અનંત છે ત્હાં૥તે લે આયો લૂટી૥૧૫૥ ૥
 વળણા ૥ ૥લૂંટિ લોહો કહિ વળ્યા નારદાઅ
 સુર સામગ્રી કરે૥ભટ પ્રેમાનંદ શ્રેમ કહે૥પછે શું

पुन्यप्रतापरे ॥ १५ ॥ ॥ इडुं ॥ ॥ ॥
 रागइहालेरो ॥ ॥ दान्नव जेहुवे मायाडि
 धी ॥ यत्त इखा लंगरे ॥ पृथ्वी लेदी जहार निस-
 र्या ॥ प्रगत्तुं प्रौढ म्फोटुं अंगरे ॥ दान्नव ॥ टेडा ॥
 नारदने नोतइं ऋषी विसर्या ॥ तेथेकिरीस अं
 तरजावीरे ॥ यत्त लागवा अह्म सुते जा ॥ दैत
 मुक्या हू सडावीरे ॥ दान्नव ॥ रा ॥ इरता गरन ना
 गंगातर परा ॥ मुः जे पाउता स्फोररे ॥ अंन्यो वेरि
 रदि अंतरिक्षे ॥ इरे अंधां घोररे ॥ दान्नव ॥ उ ॥
 इरे इोर एनें इडुडाटा ॥ वरसे भांस्त ॥ धिररे ॥
 दशो दिशा जावरिनें लीधी ॥ पापी पाडे यीसरे
 ॥ दान्नव ॥ शा ॥ गिरि तरुवर वरसे परन्त्य ॥ डिरी
 न्हाडा अह्म ए ॥ मात्ररे ॥ नेने मते तेम सरवे रहुं
 रे ॥ वस्त्र पुरत्तु पाणी पात्ररे ॥ दान्नव ॥ पाणी
 तमलु ने गर्गायार्य ॥ वशिष्ठ ने वामदेवरे ॥ अ
 त्रिज अगस्त नें दूर्वासा ॥ नाडा सहु ततक्षेवे
 ॥ दान्नव ॥ दा ॥ मित्र वशुण वायू नें वात्मिका ॥ रा
 ररी विरेच्या मित्ररे ॥ सरव गया नरह्या जेडी मां
 ॥ पछे गाल्नवे मुडी मित्तरे ॥ दान्नव ॥ उ ॥ ऋषी
 दुः प्रीथै योगम नाडा ॥ पापीष्ट पडीया नुटीरे ॥

યજ્ઞ સામગ્રી નહાના વિધનીા તે સહુ લીધું લુંટીરે
 ાદાન્તવાાતા પાકરીાકનાં પાત્રન મ્હોટાં ામાંદોલ
 યીં સહુ અન્તરે ા તે સહુ પાતાજે ને નાખ્યું ા વિધું
 દક્ષણાનું ધન્તરે ાદાન્તવાાતા મંડપગીરાડીના
 ખ્યો તે પછી ાગયા ઠામ પાતાજે ાગાલ્લવ મન
 અતિ શોકન પામ્યો, ાયાલ્યું નહિં તે કાળરોાદાન્ત
 વાપના ાવલણા ા તે સમયે સમર
 થકો નહીં ને ા અસુર વર્ગીને ફણે ાપછે જો સૂણ
 ત ક્રુષીજે કર્યું ાત્નટ પ્રેમાનંદ જે લ્હણે ાણા ા
 કડવું ાપ મું ારાગદેશાખા ાખ્યાલ્લ
 ા સહુ નાસી ગયારે ા નેમ તે મખારેવાટાથ
 ઈ ગયા અતિ ગરગજારે ાગાલ્લવ મનમાંદો
 ળયાટા ા સામગ્રી ને માફરીરે ાસજી લઈ ગ
 યા પાતાજા મેદેણું જે મ્હોટું થયુંરે ા રૂષી નહા
 અંતરિયાળારા પુસ્તક જાકરમે પડ્યાંરે ાકું
 કૂટ્યાં પાણી પાત્રા લાઈ જો મુલ લૂખ્યા ગયારે
 ા મમકાર્યથી મુની માત્રાડા મ્હેં નન્મ શાનેધ
 યીંરે ા ફ્રાં પ્રસવ કિધો માતા ળિછરી ફ્રું ગુણથી
 મળ્યોરે ા જાતે શો ળિતપાતા શાને ને અંતઃપર
 નીપનેરે ા તે તો મ્હારા કર્મનો વાંકા યજ્ઞ તો જા

રંલિયોરેાકેમ ફરીરાફૂં હૂં રાંકાપાબ્ને તબ્નૂં પ્રાણ
 ખા માફોરેાજયર નથી કો ઊપાયાદાસ્તોતો
 ખે ફર્યાંરેાગાલ્સવ ગંગા તટ લૈ બનયાદાપાવ-
 ક પ્રગટિયોરેા ઊઠી ખાફારા પ્રમાણે ઝાળાગાન-
 લ્સવે ત્યાં ઊભા રહીરેાલ્લભિયાશ્રી ગોપાળા
 ઝાસાર ફરોની શામળારેાતૂં બિન નથિ બીલ્ને
 ફોયાાફૂંયા ફાટતેરેાફૂંરિનેત્ર લરીને રોયાત
 પાપડવા તે તત્પર થયોરેાદાસ્ત ઊપર ધરિયો
 ફાયાાખેલે ખાવિયારેાજંતરિસ્થિતીવૈફૂંડના
 થાલ્લાફૂંફૂં મરો મહા મુનીરેાજેણિપેરજો
 લ્યાશ્રી ભગવાનાાફૂંપાળછોફૂં મુનીરેાફૂંમા
 ગીલ્યો વરદાનાાખાગાલ્સવજોલિયારેાસ્વા
 મિત્રાપો અગણિત ધંનાાફૂં તેણે ફરીને પ્રભુરેા
 ખારંત્નૂ ફરિ યજ્ઞાપાખાલ્લધન ખાપિયુંરેાજેણિ
 પેર જોલ્યાશ્રી ભુગદીશાારણિયાત રરીતવ
 ત્હાં થયારેાનામ્યુંશ્રી ફરીને રીશાપરાપછે
 પૃથ્વી માંહ્ય થીરેાફૂંરીને લડ્યું અગણિત ધન્ના
 પતેથી યજ્ઞ ખારંલિયોરેાફૂંરિ તેજ્યાતે મુનિ
 ન્નાાખાદ્રવ્ય ધણું ખરગ્યાથ ફીરેાગાલ્સવ મ-
 નવાધ્યાં ગર્વ પાપાવછે ખ્ખાં ભેટલારેાતેતોફૂં

થકિ હેડા સર્વથા ॥૧૧॥ ॥વળણા ॥ ॥

હું થકિ જ્ઞેડા સર્વથા ॥વિચાર કરે મન નેટલેરે ॥

જ્ઞેવે પાતાલ કેતૂને તાલ કેતૂ ॥અંતરિક્ષ થી જા-

વ્યા નેટલેરે ॥૧૨॥ ॥કડવું ॥કડું ॥ ॥

રાગલી મપળા સી ॥ ॥સતગુરુ જોલ્યા હો

॥વાણિ સુખદાયણ ॥સુંણાને રુલભડ હો ॥કડું

કથાયણ ॥કુરિકુરી મંડપની હો ॥કુડી રચનાયણ

॥કુશિયજ્જનો હો ॥કડું મહિમાયણ ॥૧૩॥ ॥

દાળા ॥ ॥અંધકાર દિશે અંતરિક્ષે ॥અસ્તર

ખન્યો જાવિયા ॥ગીરી તડવર માંસ શોણિતા ॥

માયા કરિને લાવિયા ॥રાકરી ફોરણ કડકડાટા ॥

રેણું ઊડે ત્રયલી ત ઘણી ॥વાપિલી ધિ દસો દિ

શા ॥માયા કિધી પોતા તણી ॥ડાને મતે મ ઊભી

ગયા ॥કુશી સ્થાય સૌ ન્હાસી ગયો ॥દિક્ષા મૂકિ

ગયો ગાલવા ॥યજ્ઞ વળિ અમથો રહ્યો ॥જામાળી

ત્રાગી ધન્ય લાવ્યા ॥પ્રાહ્મણ તેડ્યા ત્રિભુ વારરે

॥મુનિ માત્ર સહૂ મળિ જોડા ॥કીધો જોડ વિચારે

૧૪ ॥દિક્ષા તફે ત્રાઈ સાંલજો ॥કાંઈ ફરી ત-

પાસો જાપા ॥જાવાર જાવે અધર્મિતો ॥સુખ

રૂપ દેને શાપ ॥કા વરીષ્ઠ વળતું જોલિયા, જોણે

ઈશ્વર આરાધ્યા સહી ॥ વરદાન છે મહાદેવનું ॥
 તેથી ત્રાપ તો લાગે નહિ ॥ ગા પછે વિદ્યાયે ધન
 ગુપ્તરાખ્યું ॥ ચાલતો કીધો હોમાદેવતા અતિ
 ર્ષ પામ્યા ॥ નવ ધૂમ્ર આવ્યો વ્યોમાત્મા પાતા-
 લ કેતુ ને તાલ કેતું, આવ્યા અંધારું કરી ॥ ત્વ
 પામ્યા બ્રાહ્મણ નાશ ॥ યજ્ઞ તંગ ફવો ફરી ॥ ૬
 ॥ વળિ સર્વ લૂંટી ગયા પાપી ॥ ગાલ્લવ અતિશે
 ફલફલ્યો ॥ એક વાર પાંચડું નવ ફર્યું ॥ ત્રણ વાર-
 નો હું આફળ્યો ॥ ૧૧ ॥ દેવને અર્થે યજ્ઞ માંડ્યો ॥
 ન્યમ સૂર સંતોષાય ॥ ત્રણ વાર તો રેવણિ થન-
 યો ॥ અમરે ન કિધી સ્ફાયા ॥ ૧૧ ॥ પછે ઉદ્ધગ્ન
 નળી કર લિધી ॥ ચઢી રૂરીને રીસા ॥ ઝોઘટા
 ખું અમર ગણની ॥ શાપું કોટિ તે ત્રીસા ॥ ૧૨ ॥
 આકાશ ભણિ અવિલોકિયું ॥ ક્રોધ કરી મૂનિ
 નન્ના ॥ દેવતાઓને હુષ્ણ પમાડું ॥ ને લજી ઈંદ્રા
 સન્ના ॥ ૧૩ ॥ અમર ગણ અંતરિક્ષ આવ્યા ॥ ૩
 શિ અમારો શો વાંકા ॥ દૈત દમે તો તેહને શાપો ॥
 અમર રેરું કરે રાંક ॥ ૧૪ ॥ ગાલ્લવ ફહે સૌ સાંલ
 યો ॥ કરો યજ્ઞની સ્ફાયા ॥ તંગ થાયો તો હું શાપિ
 શા ॥ આવી કરો રક્ષાયા ॥ ૧૫ ॥ સાંભળિને સૂર

રહ્યા ॥ તે અંતરમાંહે થયા દુઃખી ॥ જે કંઈ જીવ
 આપી પોતાનો ॥ કહ્યું નારદ ધાઓ તમો મુખી
 ॥ ૧૬ ॥ કહેવું ઘટે તે કહાવિયું ॥ નારદ સ્વર્ગથી ઉ
 તર્યા ॥ અરે દિલ દુઃખ મૂકો મનનું ॥ વેળા પાણિ
 ઉચર્યા ॥ ૧૭ ॥ અર્થ મોકલ્યો ઈંદ્રરાયે ॥ લઈ ન
 ઓ અયોધ્યા માંહે ॥ શીત્રુભિત મહા પ્રબળ રા
 ના ॥ રાત્રે છે તાંહે ॥ ૧૮ ॥ તેહને રિતુ દૂન કુંપ
 ર ખજિયો ॥ પરાક્રમિ બેઢો ઘણો ॥ તેહને તુ
 રિ આ આપને ॥ તવ યજ્ઞ થારો તમ તણો ॥
 ૧૯ ॥ ॥ વળણ ॥ ॥ પછે અર્થ
 આપી નારદ વણિયા ॥ તમ તણો યજ્ઞ રાખરો
 ॥ ગાલ્લવ અતિ આનંદ પામ્યા ॥ હવે અયોધ્યા
 તેજી રાગ ॥ ૨૦ ॥ કહ્યું ॥ ૨૧ ॥ ॥ રાત્ર
 ગરામથી ॥ ॥ ગાલ્લવ આલ્યા અયો
 ધ્યા ગામ ॥ ૨૨ ॥ શીત્રુ ફોંચ્યા રાયને ધામ ॥
 શીત્રુભિતે દિધું અતિ માન ॥ આસન આપ્યું
 પરમ નિધાન ॥ ૨૩ ॥ ॥ દાણ ॥ ॥ આસ
 ન આપિને પૂનઃ દિધું ॥ પછે પૂછ્યો સમાચાર
 ॥ ૨૪ ॥ સ્વામિ ॥ કેમ પધાર્યા સાથે શો છે તોજા
 રા ॥ ૨૫ ॥ મૂનિ કહે હો મહિપતી ॥ છે તૂં સાથે કાળા

અશ્વ તઈ હું આવિયો પાદેષે મોકલ્યો છે મહારા-
 નાગાડા મેં તિલ્લા માગિને યજ્ઞ માંડ્યો પામું નિ-
 તેડ્યા સૌ મંદિર પાતાળ કેતુને તાલ કેતુ પારા-
 સ્સ જન્યો વીરાજા માયા કરિ તે આવિયા પા-
 મહારા યજ્ઞનો કિંધો લંગા પછે મુને ગ્રેવી ઈ-
 ગ્છા થઈ કે પાદેહ ફરું આલંગા પા ગ્રેવે અમરે
 નારદ મોકલ્યા પા આપ્યો સારથે અશ્વ પા ફહાવ્યું
 ફેશત્રુભિતને આપલ્ને પા તેથી થારો સર્વ પાડા
 માટે ફહું તમો મહિપતી ને પારિતુધ્ય ન આપકુ
 માણા આપો તેહને તેડી લ્લગિં પા અશ્વે થરો અ-
 સ્યારા પાક્ષે મકુશણ ફરિ આંણિ આપિરે પા
 પાછો તાહારે ઘેરા ના ન ફેરો મહિપતી પાથાય
 ચાલતી પુન્યની સેરા પદા વચન સૂણી તવ વિપ્ર
 ફેરાં પા રાન્નને લાગી આળા અતિસે મન માં ખેદ
 પામ્યો પા ગાલ્લવ મળિયો કાળ પાલા પછે સૂત
 સ્ફામું નિફાળિયું પાળોલિ ઊઠ્યા મહારા નાગા
 ફરિજી શું ફેરે છે તે સુણા ફરિ રાફરો કાંઈ કાળા
 પા રિતુધ્ય તવ ખેડો થયો પા શું બનશે સત્રીના
 માત્માગ્ય હોય તો આ અંગ મહાશા ફરીને આવે
 કામા પાગિંતા ન ફરશે તાતળા મહા પૂર્ણ છે

જે અધ્યયન ૥ અસ્તરને ઊરાડી નાખું ૥ કરાવું
 જતોય જ્ઞા ૥ ૧૨ ૥ પાયે લાગ્યો માતને ૥ તવ મસ્તક
 મુશ્યો પાણી ૥ મહિપતી કહે છે મુની મહારા ૥ લેલ
 જો છો પ્રાણ ૥ ૧૩ ૥ રક્ષા કરલે જે હની ૥ છોત
 મો શ્રી રૂરી રાજા ૥ વિવાહ કર્મ કીધું નથી ૥ જેટલી
 છે મુને દાઝ ૥ ૧૪ ૥ અનંત માગાં જાવિયાં ૥ પ
 ણ ન લીધું કન્યા દાતા ૥ પુત્ર કહે પરણું પ્રેમદા ૥
 ને દોય મુલ સમાન ૥ ૧૫ ૥ અહીં તો કો ના મળિ
 ૥ ૩૫ ૥ કળા ગુણ સંપન્ન ૥ તમો શિખામણ અહ
 વી દેલે ને ૥ વિવાહનું કરે મન્ન ૥ ૧૬ ૥ વળાવીને
 વળ્યો લૂપતિ ૥ નીર તો નેણે ઢાળી ૥ ઊભારહી
 સો કો ભૂવે ૥ રાજ પુત્રને વાળી વાળી ૥ ૧૭ ૥ ગા
 લનવ પંથે પરવર્યા ૥ ૧૮ ૥ ગણ રાજકુમારા ૥ ગા
 શ્રમે બન્યો જાવિયા ૥ અશ્વેયે અસ્વારા ૥ ૧૯
 ૥ ફરિયજ્ઞ આરંભિયો ૥ હૃષ્યું અંતઃકર્ણ ૥ ૨૦
 રો દિશાએ મોહલ્યાં ૥ રૂશીયોને નિમંત્રણ ૥
 ૨૧ ૥ બ્રાહ્મણ સર્વે જાવિયા ૥ રાજ પુત્રે કર્યો ન
 મસ્કાર ૥ મુનિમન બહુ જ્ઞાનંદિયા ૥ ત્યાં વર
 ત્યો નયન્યકાર ૥ ૨૨ ૥ ૥ વળણ ૥ ૥
 વરત્યો નયન્યકારને ૥ રૂશી સર્વ સાથે ભણે

॥ સાદ સાંલજિ ઝાવિયા ખે ॥ રિતુદ્ધન તેફને ક્ય
 મ ફોરે ॥ રા ॥ ॥ કડવું ટમું ॥ ॥ રાગ
 રામચીની દેરી ॥ ॥ પેદાધ્યયન ધ્વનિ મચી
 રીથી ॥ રાજ થાય અગોરે ॥ સ્વાદ રાજે
 ઝાવિયા તે ॥ ક્યું અંધાં ધોરે ॥ ॥ અંધકાર
 ઊપન્યો અંતરીક્ષે ॥ તવ જળલજ્યા રૂપિ નન્તા
 નેમ ફતા તે ત્યમ ન્હા ॥ રસ્યાં રાંધ્યાં અન્ના
 રા સાદ કરી સૌ જોલાવ્યા ને ॥ કહ્યું પછે રિતુધ્વ
 ન્ના ॥ જિરોમાં ઝા રી જિનો થયો ॥ ધનુષ ક
 યું મમ સન્નાડા ગાલ્લવ ફે તમે ફોંચી રાકી
 ॥ મુને થાયછે ઊચાટ ॥ મિથ્યા રીયોને રીદરા
 ખો ॥ સફાળા લાગે વાટાશારાન પુત્ર ફે સ્વા
 મિજી ॥ ને રાસ સ ઝાવે લક્ષ ॥ એકલો હું સૌને
 માં ॥ ન માયું કોઈનો પક્ષ ॥ પાતો એ જેનો રો
 ઝારો ॥ ને ઝાપું ગુંદી પાકા ડિરાડું અંતરિક્ષ
 માર્ગે ॥ અવનિ ચડાવું ચાકાડા ॥ એવું ફહી ગર
 નતા કિધી ॥ અશ્વે થઈ અસ્વારા ॥ હાથે માંહેયાં
 પલીધું ॥ કિધું મંડળાકાર ॥ ॥ અમરે વાણ મો
 કલ્યો ॥ અંગ અતિ ઊન્નય ॥ તે ઊપર ઝાક
 થયો તવા ॥ ઝાવ્યું ઈંદ્રનું જળાદારિતૂધ્વન થ

યો રક્તવર્ણો તાલગુરી ચઢાવી તાજાં જાણનું
 કીધું છાપડું અને જાંધી ફરતી પાળાદ્યા ગીરી તર
 વર માંસ શોણિત વરસાવે ફરી માયા અને નેનાં
 જે આદરી તે ઠેઠાં ગડગડિ પાડ્યાં પાળાચરે
 ગમ ચોકી ફરે તારાય પાડતો ફાંડા વાળ જાવ્યા પા
 ધાણના ખીંતી ચઢ્યો જે ફૂને થાકા પાળા આદર આ
 ણી લણે બ્રાહ્મણ તાલકી રહ્યાં છે મન્ના સલ્યા
 ડે રીર નળ જીપરા તેથિ ઊંધર કે મુનિ નન્ના પરા
 સામગ્રી સહુ હથિ માંદો મુનિ ફેરે ન્હાસા ન્હાસા
 ટોળે ટોળાં રહ્યાં ઊભાં મૂકતાં નિસ્વાસ તાલકા પા
 ધાણ પડે મંડપ મધ્યે તાલકાં હોય જાણાં જાણાં જર
 કાપાડી જીઠે બ્રાહ્મણ તથર તથર ધૂને પ્રાણ પાળા પ
 ચતનો વરસાત વરસે તાલકાં ડાની ડોટા થયું
 માંધાડું અતિ ઘણું તાલકાં ધૂમ્ર ગોટા ગોટા પાળા
 બ્રાહ્મણ સરવે પડ્યા તૂલ્યા ડરે માંદો માંદો પુકારા
 ફાંડ સાંતળિ નવ રહે તાલકાં પડ્યા ધાકારા પડાકો
 ફેરે શિશા રાયને તાલકાં સાંતળ કહું જાણું ફાંડરો વા
 ગવે થશે કાણું તાલકાં નવ રહેશે તાલકાં પાળા ઝીકક
 ફેરું રાખશે તાલકાં રિત્તલ ના છાપરા માંદો ઊંઘ
 દીસે તાલકાં આખ્યાન પડિ રના પડા પાધાણને

(૨૨૨)

મૃદાલશાખાખ્યાન.

પ્રહારે ખાંણ લાગેા નીસરે મ્હોટા ગડીા નવઝ-
રિના માથામાં વાગેા તવ પંપાણિ પાડે બઢીાીલ
પારાખની રિતૂઘ્વળ હમનેા નહિંતો દેશં શાપાખ
ધર્મિ સાથે ચાલે નહીંને પારાંકને દાખવે તાપાપરના
પા પાવલણા પા પાવચન સાંભળિ રૂશીકેરાં
પાક્રોધે ચુડ્યો તૂપાજેરા સતગુરુ કહે શુભભડ સું
ણો પાપછે શું વરત્યું તે કાળે પારણા પાકડયું
છા પારાગસામેરીની દેરી પારિતુહળ
રણમાં ગાભ્યોરે પાવાસવની પેરે વિરાભ્યોરે
પાખાધનુષ લઈ ખાફરશ્યુરે પાતેરૂપ અમરે નર
ખ્યુરે પાણા પાઢાળા પાદેખિરૂપે તે રક્ષ
કેડા પાપી મુખે ગડગડ્યા પામાયાવૈ મન્ડપજિપ
પાખાફારીથી ખાવી પડ્યા પારાશરભ્રજ સર્વ
સ્થળ કિધી પાકડકડ્યા મંડપ સ્થંભ પાદરોધિપ
છી ખાવરી પાસ્ફોરાસ્ફોર કરે બ્રહ્મા પાડા રાત્રું
વરે ક્રોધ કીધો પાલિધાં મ્હોટાં ખાણા પન્હાનો
રાક્ષસ તાલકેત્ત પાતેજિપર કીધું સંધાણા પાણા
ખસુર ખાવ્યો રાય સ્હામોં પાચ્છાવીને ચક્ષા
સ્થળ સરિર પોતાનું કિધું પાહાથમાં લીધું વ્રક્ષાપ
પાખસુરે અંટવઈ ધૂમ્ર નાખ્યું પાપછે પાણી ચીસ

गरीतुद्धनेतव ज्ञाण भारी॥ डिधा इटकावीसा॥ डा
 वणि अर्धर्मि विछज्यो॥ लाव्यो जेइ सल्याया॥
 तिलप्रमाणो डीधा इटका॥ तव गाएखव मइलाया॥
 गाअसुर न्यारे जोसरे॥ चिरजाएवेंघे गात्र
 ॥ होकार इरि इरजे इषी॥ लावगाडि तुंजी पात्राद
 ॥ श्रीराम॥ नी डिपाथडी॥ इडडाट गगननि मांझे
 ॥ तव मुनियो मरडे त्राटी॥ न्हासान्हासकरे मांझे
 मांझे॥ लायज राणी रे॥ शके॥ गाएखवे ज्ञाएयुं न्हा
 नुं छैयुं॥ सामग्री लेवाने ज्ञाव्या॥ इरि इटे रि
 शने ह्युं॥ १०॥ राज राब्न राज राब्ना॥ शुं रद्यो र्क
 ढावी यापा॥ नेन्नंन थारो जेइ डोडिनुं॥ तो तुने दे
 शुं रापा॥ ११॥ गरीसे रीतुद्ध रातडो॥ लगुटी र्क
 ढावी लाणा॥ सतस्करा ज्ञाणो मुडियां॥ पूर्ण
 ज्ञाणी डाणा॥ १२॥ अर्धयंद्र सम मुडियुं॥ राब
 प्रतापी ज्ञाणा॥ ते ताखे तुनें इद्ये वाग्युं॥ तत
 सण निसर्या प्राणा॥ १३॥ पड्यो पृथ्वीये प्राणको
 णो॥ ज्ञाणो करी व्याकुण थयो॥ तव पाताण डे तु पित्रे
 थई॥ ने रणतल न्हासी गयो॥ १४॥ रणभूडी जं
 तरियाण न्हाडो॥ इरीकरे नयनयकारा॥ रितुद्ध
 ने तव पूरु लीधी॥ प्रेरियो तो ज्ञार॥ १५॥ ज्ञाण

(૨૪)

મૃદાલરીઆખ્યાન.

જનતાં અસુરયાક્યોપાપામ્યો અંતરધ્યાનારિતુ
હૂતવદરી આવ્યોપામજ્યા મુનિ ભગવાનાપદા
શિશી કહે બિભને મારિનેપાશું રિત્તહૂત આવ્યો અહીં
કુંવર કહે કું ઘણું ધાયોપાપણ જનતાં દીઠો મ્હેં નહીં
પડાગાલ્લવ વળતું જોલિયા, ત્હારે દિઠાનું રુંકા
મા આકુણિયે જે અશ્વત્હારોપાજોળી કહાડરો ઠામ
પાટાચોદલોક વિશે જે જનવાપાસમર્થ છે તો ખાણ
કુંવર કહે કું પુઠળ જિત્તો જ્ઞેડિંપાકેમ સાવે જીજીવા
રાખના અહેવું કહીને, જ્ઞા માંડ્યોપાજે કથા એરલે
થી રહીપાપાતાળકેતૂ ગયો ન્હાસીપાવળતિશું કર
તો તે સહીપારગાત્રાસ પામ્યોને સ્વાસ અહિયો
પાનૈણે નીર નીરધારાપિલાપે કરતો વિરનાપાકહે
કહાં મળશું યુદ્ધ કરનારાપાપાહિમાયજે આવી
અહિયોપાકરતો રૂદ્ધનોનાદાપાઅહેવે અરોડ વંન
ત્હાં દિહુંપાસાંતજ્યો સ્ત્રીનો સાદપારરાપા
વળણપાપાસાંતજ્યો સાદ સુંદરી કેરોપાથા
યસંગીત ગાનરેપાવિલાપે વિસરી વિરનોપાવા
ડી નાણી દિધાકાનરેપારડાપાકહડવુંપાપમું
પાપારાગછંદફરિગિતની ચાલપાપાવિ
શ્વાવસુ ગાંધર્વની કુંવરિપામૃદાલરીપાશુભતામરે

૥૩૫ લલિત વિલક્ષણી ૥ માનુની તેજનું ધામરે ૥
 ૥ આજલખે લિતે સાહેલિ સાથે ૥ ચાલતી ગ્રહિ હા
 થરે ૥ અરે ગેદ વાડીમાં હ્ય નિત્યે ૥ ગાયસ્ત્રિનો સાથે
 ૥ આશોલિત વન્ન પવન્ન શીતળ ૥ વાયુ વાઈ મંદનો
 ધુમ્રવેલિ નથી ખેલી, ૥ અરિષ્ટુએ દિન દુઃખનો ૥ ૭ ૥
 દરાક્ષના છે લક્ષ છોડો ૥ છોડ નિચા ચંપાતણા ૥ મોગ
 રા મળિયાગરા રુત્ના ૥ લાતિ લાતિ વૃક્ષો ઘણા ૥ શા
 થાય અતિ આનંદ ત્હાંતો ૥ સબળ સ્ત્રીનો સાધરે ૥
 કોયેલ મોરને બુલબુલો થી ૥ થતાં મધૂરાનાદરે ૥ પા
 થૈકાર થનથન અપસરા ૥ પગ ઊંચલિ ઘુઘરવન્નડ
 તી ૥ ગાય હરિગિત હરીજઈ ચિતા ૥ અંગ અનંગ નશ
 વતી ૥ ૬ ૥ મધુરિ વાણી સૂરતાંણી ૥ તાનમાન બણા
 વતી ૥ કોએક રસના સ્વાદ લેતી ૥ હાથ લાવવં ખાણ
 તી ૥ ૭ ૥ મૃદંગ ચંગ ઊપંગ રંગો ૥ નવિન નીતંભ માવતી
 રાણિ રીતે રસેલીંતે ૥ ગાન કરતી લાવતી ૥ ટાકેહા
 રગુંથી બિણે તારે ૥ કુંઢમાં આરોપતી ૥ કોબાળીવે
 શો છુટે કેરો ૥ કટિ મેખળે શોભાવતી ૥ ૮ ૥ અમૃત
 વેણી મૃગાનેણી ૥ અંબન્ન આંભુ કામની ૥ નાચતાં
 આનંદ આણી ૥ નિરમળ ગિર નવનિહ્નની ૥ ૯ ૥
 સંઘાણ બાણ કટાક્ષ કરતાં ૥ અમરનેઈ મોહરે ૥

વદન ઈંદૂ માલ્ય બીંદૂ ॥ શૃંગાર શુભરતિ સ્ફોયરો ॥ ૧૪
 ચપળ ચર્ણ તે ધર્ણ ધરતાં ॥ આલિ લાલે દૂળ હારને ॥
 હથિયાર બાંધિ ફરે ફલ્લરો ॥ સખળ લાલીને રને ॥
 શરાન્ન સખોલ ખોલે દોલવાગે ॥ નિસાણા આણ રૂડિ
 ફરે ॥ હાથ માં ખેડા ફરે તેડાં ॥ વન માં હ્ય ત્રય કો નવ
 ધરે ॥ ૧૩ ॥ ॥ વળણ ॥ ॥ ફરતી એમ મૃદા-
 લશા ॥ સાથે વન માં સુદરીરો ॥ મૃદાલશાને નિરજ
 તાં ॥ ત્નાઈને ગયો વીસરીરે ॥ ૧૪ ॥ ॥ કુડબું ॥
 મું ॥ ॥ રાગ મા રૂનીયો પાઈ ॥ ॥ મોહ્યો
 મોહ્યો અ ત્લુતરંગો ॥ ન્યારે અનંગ વાપ્યો અંગે ॥ ૧
 ॥ મોહ્યો મોહ્યો નૌતમ નાદે ॥ દીદી નાર તે કરતાં વાદે
 ॥ રાખાગળ મરડે અંગ અલખેલી ॥ રાણી એક છે
 સૌ સાહેલી ॥ ૧૫ ॥ ગયો દાન્તવ પ્રેમદા પાસે ॥ નેવા
 લાગ્યો અતી ઊત્કાસે ॥ ૧૬ ॥ ત્લરે ત્લૂથ નુવંતી નૂ
 નેયું ॥ ત્લરે મોહ્યાણે મન પ્રોયું ॥ પાપા દુમ વેલીને
 અોથે રેતો ॥ દેખી દેખી દાન્તવ મ્હોતો ॥ ૧૭ ॥ દીદી મૃ
 દાલશા લરી મદની ॥ અલોડી ફછે શરી વદની ॥ ૧૮ ॥
 ઈંદુ આદીત્ય બે રહ્યા અજકે આજળી રહી છે ગોરે ઘાટ
 લેકે ॥ ૧૯ ॥ ન્હે માં નજ્યાં માણેકને મોતી ॥ નાકે મોરથી
 શામા સ્ફોતી ॥ ૨૦ ॥ છે અધર બીમ્બ પરવાળી ॥ તેજ

પર ચેસરવાળી, જાદાંત કાળે રંગે રંગ્યાવળી શોભા
 રહેવી નોતમ મળી પશાન્હેવો ચતુર્થિનો ચંદ્રમાયા
 લેવી કપાળની શોભાયા પરાહાર હૃદે ફિંગે મોતીનો
 પાખળકાપ નવલ ત્રોટીનો પડાસેંથે ચૂંલરવકરે ભ્રમ
 રા શ્રોવણકોરનું નિલું અંબરા પશાકાળાકેશત-
 ણો અંબોડો નાળો ઘુંઘર તેજ ઘોડો પપા અંબ
 ડીપર અલકાવળી બુગ્મસ્તન નાળો ફુલકળી પશ
 પામતી અણિ અાળી અંબડલી નાળો પંકજનીપાં
 ખડલી પશારાર રેરી સમું અંબના કોમળ ગાલે
 ખજ્યાં ખંબજા પટારાતી રોમને કીકી કાળી ન્હૂવે
 છે નેમ મૃગલી ખાળી પશા લૂકુટી ખન્યો ભમર ઊડ
 સરખી મ્હીને ત્રકમળને નરખી રંગાકુંઠ કપોતને
 અાકારે પાને તે શોભી રહ્યો રંગારે પશા ઊર મન્ડ
 પ માંદ્યેં ફારાને ના મૂલતણો નહીં પારારશાકટીપા
 તળી મેખળે શોભે પાનેતાં મહા મુનિના મનલો-
 ત્મે પડાકુંકણી કર માંદ્યેં ફેરી પ્હોંચે મણી રહ્યો
 નળહળી રજા હથેળી છે અંબુલવરણી ફેરવે તન
 ડીપર તડણી પશા ચર્ણે અંબરકેરો નમકો પાને પુર અ
 ળવટકેરો હમકો પડા છે પંકજવરણી ફાની પરાતી
 રેખા ન્હાની ન્હાની પશા મ્હોટા માનમ મગતી ફળી

॥તેવી બાળાની આંગળી ॥રડાકરેવાતો નવની
 મીઠી ॥તેવી દૈતે દારા દીઠી ॥રડાપોતિકો કર ગ્જડ
 કાવે ગાલે ॥હસ્તાં મોરનાં મોતી ફાલે ॥ઝગાઓઢ
 ણિ ઝોઢી ઝંખર પર ઝાછી ॥તેતો પવને જીડેછે પા
 છી ॥ઝગા ઝેવી પૂર્ણ રૂપ નેખન્ના ॥હરની સરહેછે તે
 વન્ના ॥ઝગા તારા માંહે જોઈ શરી ॥તેવું વદન ર
 હુંછે હરી ॥ઝગા આસન્ન પાથર્યો રંગી બેરંગી ॥ત
 કીયે બેઠીછે બાળા આંગળી ॥ઝગા ચિત્રવત દૈત તું
 તો અટકિયો ॥સ્ફામું ત્રાળી નવ તે શકિયો ॥ઝગા
 અસુર અંતર માંહે વીયારો ॥સૂર વર્ગકો ગ્જાંને સ્વી
 કારો ॥ઝગા બેળો પુન્યા સારંગ પાણિ ॥તેને હોસેઝે
 ધણિયાણી ॥ઝગા શોષ ભુલ્યા ને નયવરણી ॥પુ
 ણું કુંવારિકે પરણી ॥ઝગા એતો અખળા હોયે માફ
 રી ॥પરપંચથી લઈ નજાં હરી ॥ઝગા પર્ણિને ઝડ
 ગૃહસ્થ હું થાજી ॥વેગે લેને સ્થાનેક નજાં ॥જગા
 ઝેવી દુષ્ટની દુર્મતી ધારી ॥વિસર્યો મર્ણને પામ્યો
 ત્રાઈ ॥જગા ધર્યો ત્રમરાકેરો વેશ ॥થયો નીપટ
 ન્હાનો નેશ ॥જગા અખળા કંઠે કુશમનો ફારાતે
 પર માંડ્યો અતી ગુંજર ॥જગા ઊર ઊપર આવી
 ને બેસો ॥અને કંચુકિ માંહે પેસો ॥જગા ગણજ

એને મોઢું મક્કલાયેા મૃદાલશા ખિનેં ઊભીથાયે
 ાજપા સખિને ફે ફોતિફ ન્નુજોાલ્મમરોખ્યાલે
 પડ્યોછે મૂજોાજહા મુખગજસ્થળ ઊપરત્તમે
 ાદૈતરાનકુંવરિને દમેાજહાપંચપંચજાચુદ્ધધારિ
 ારક્ષાફેરેપાંચસો નારી ાજતાનહીં છોછીરાન્ન
 નીકુંવરીાનવપામે ન્નવાને ફરીાજહાત્યારેજા
 સન્નફેાંજાવીરહ્યોાસ્થૂળશરિરેત્તંતેથયોા
 પળાપછે સહસ્તાકર્મ ત્તં કીધુંાપ્રૌઢકાયાદૈતણ્ણ
 લીધુંાપણાશરિર પોતિફૂતેવધારીાજાસન્નસહિ
 ત ઊચલી નારીાપરાલર્થ ઊજ્યોપછેં જાકારા
 ાધાર્થ પૂઠળ પાંચસો દાસાપડા મારો મારો એમ
 ફેતી વળીાપણ પાપીને પ્ફોંચી નળવીાપજા
 ફહાડી ઝળફતી તરવારાનારી ફેરેછે મારામારા
 પેજાફોધનૂષે ફેરે સંધાંણામૂકે તિવ્રતાણિનેજા
 ણાપેડાઅરે રાનકુંવરિને ફોણે લીધા ફરીવદની
 નૂં ફર્ણાન કીધાપેજા ચાલો ગાન્ધર્વ લોકમાંભૈયેા
 એકના માત પિતાને ફહિયેાપટાનહિં દીસે ગયા
 નૂં સ્થાન ાદેખતાં પામ્યો અંતરધાનાપેજાખોવા
 ઈકન્યાકાલીાઘેર ફેરવા સરવે ચાલીાદગાઅ
 ખળાથૈજોસિયાળીાજાપણને સોંપી ફતિ સંભા

ળીાાડાાહવે ળિત્તર શો દેવારો ળાસમાચારકેમકે
 વારોાડાાળિચાટે ત્વર્યાં જ્ઞાવ્યાં ઘેરાપણ કહેવાય
 નહીંતે પેરાડળા પછે માતાજી જેમ પૂછેાતમો જન
 માન્યા જે શું છેાડજા કહાં ગઈં, વરી મ્હારીાનેપર
 ચંદ્રમાનાપ્રેં જોવારીાડપાાદહાડી જ્ઞાગળથીતે
 જ્ઞાવેામ્હાં જ્ઞાંગણિયું તે સોહાવેાડડાામ્હારા
 પ્રાણતણો જ્ઞાધારાત્કેને તેરી લાગી વારાડજા
 કેકો કુંવરી ગયું મુનહરીાજથવા ગઈતે સતમરીા
 દુદારોતો જોલ્યો સખીનો સાથાત્નાંયપડિયાહ-
 મારાહાથાડલા હમોજે કાંઈ નવલક્ષ્યુંાકો કન્યા-
 નેહરી ગયુંાજના વન્ વચન જેહેવાં સાંત્વળીા
 માજાપને મુરછાવળીાજાપછે રોતાં નરનેના
 રીા દીહરીના ગુણ સંભારીાજારારોતાં માતપી-
 તાનેઈ સાથાા સર્વનૈણેકે અશ્વપાતાજડાવિ
 શ્વાવસુ સોધનકરતોાપીતાામેામ સંચરતો
 ળજાા વળણાા ળાંચર્યો તેસોધકર
 તોાપણપુત્રી જોળી નવનડીરેાજે કથાજેટલે
 થી રહીાહાવે કન્યાકુષ્ટે કૈ પેરે પડીરેાજપાા
 કુડવુંાજરમુંા ળારાગસોરઠનીદેશીા
 જ્ઞાસન લીધું ળિંચલીરેાદૈતછે મહાવિક્રાણાથ

મકી તવ તે મૃદાલશાખા પડિ પેટડિયામાં ફાળાણા
 મુક મુને તું રાક્ષસા હું લાગું ત્હારે પાયા પિતા
 જી નેરો વાટડીરો મરશે મ્હારી માયા શાખા પે
 તમારી ખાળકીરો આજી સુંદાઈ અંતરિયાળા
 આ પાપિ હાથ ચ્હડી ખરેરે દર્શિં કુરમજાને ગાળાડ
 આસો ખી માતાને નઈ કહોરો મુલ દુખ નઘરશે રેષા
 ત્વાવિ પદારથ ટળે નહીરો મુલ કર્મ તણિભેરે ખા
 આજે મ ટળવળતી તારણીરે ક્યાંયિ દુષ્ટ રૂદેમાં હા
 યા વિક્રાળ વદન કૈશ મોકળારે કૈ નૈણો નીર પ્રવા
 હાપે મૃગાલિને મુખમાં ઘરી તો મવ્યાઘ્ર ન્હાસે
 વન્તા તેમ તે લીધી મૃદાલશારો આરત ભરક
 રતિ રૂદ્ધા હાલે મ પ્રસવતાં પોપટીરે ગ્રહીયા
 લે મંઝારા તેમ લીધી તે મૃદાલશાને, નવફોંયી
 ખૂમડે કારાણા અંતરિક્ષ ચાલ્યો મનઘરીરો
 જતિ ઘણો અહં મેષા અહેવે વાટ મધ્યે મળ્યા
 રોગિમયા સહિત મહાદેવા દાપાર્યતિયે સ્નાં
 ત્વજ્યુંરે ઠકો ખાળકી પડિ ખંધન્ના મુઠાવો મહા
 દેવજીરો લેથી ખાખા ધાય પ્રસન્ના દાવળતું વ
 ઘા મહાદેવજી નારી નારીની કરે કારા દયા
 આવેતો મારિ દૈત્ય ગજાપો અખજાને આધા

રાણનાતવ ઊમયાનુ જોમ ઝોચર્યાં જો કન્યા-
 નો હરનારાંરે જો પાપીને મારશેરે ॥ તે હશે તું
 જ નરથારા ॥ ૧૧ ॥ રોઈ શના તું મૃદાલશા ॥ ૧૨ ॥
 મ માતા બોલ્યાં વાણા ॥ અમર સેન્ય સુતસુ-
 ત ખરેરે ॥ ગ્રેહશે ત્હારો પાણા ॥ ૧૨ ॥ કામની
 તે પ્રીછી ગઈરે ॥ નવ પાપી પ્રીછ્યો પેરા ॥ પાતા
 જ પાંચમે લઈ ગયોરે ॥ બ્યાં હતું પોતાનું ઘેર
 ॥ ૧૩ ॥ ॥ વળણા ॥ ॥ આવ્યો ઘેર પોતા
 તણે ॥ લાવ્યો નારી રતનરે ॥ અન્ય કો ત્હાં નવ
 મળે ॥ કેમ ઊગરે તે સ્ત્રિ જન્નરે ॥ ૧૪ ॥ ॥
 કડવું ॥ ૧૩ ॥ મું ॥ ॥ રાગરામગ્રીની દેરી ॥ ॥
 વૈસમ પાયન બોલ્યા વાણીનું ॥ અબળા હણી
 કરીને જાણીનું ॥ મંદિરમાં છે સુન્ય કારનું ॥ ન
 મળે ત્રીનું તેણે કારનું ॥ ૧૫ ॥ ॥ હાળા ॥ ॥
 તે કાર ત્રીનું નવ મળે ॥ ને ફરે આવી વાતા ॥ મૃદા
 લશા જો કલી ઘરમાં ॥ ફરે અશ્રુ પાતા ॥ રા ખરે ક
 રમડા રું કડું ॥ મ્હેં કોણ કીધાં પાપા ॥ આસ્થાન
 ક આવી પડી ॥ મુઝ્યાં માને બાપા ॥ ૩ ॥ નવ દૈતવ
 જ તું જો લિયો ॥ કહો કહાં કરો કહન્ના ॥ સુખ ત્હાં
 નાં વિધ લોગવો ॥ ત્નાવતાં કરિ તો જન્ના ॥ ૧૬ ॥

પટકુળ પેરો પદ્મનીાવણિ સોલિતારંગારાપુ
 વં લલ્મપુન્ને ફરીાા હું સાંપડ્યો તરથારાપા
 શોફ મુકો સુંદરીા ફરમાં ગ્રહી વરમાળાદાથ
 જાલી માહરાનેા ફરો જાફ જમાળાદા સ્વર્ગ
 સુખથી જધિ છોા ને ન્નણશેો વિવેકાતો નો
 ગ લોગવશેો લામનીા મ્હારિ સંગરંગ જનેક
 ાછા નરા ન આવે તુલનેા નાગર સકરાવું પાન
 ન્ને જન રેહેરો સદાલગીા વાધશે જતિશેવાના
 ઢાખા લોવન બુવો લામનીા તારકુર કરતા લા
 સાધન્ય લાયગ ને વસે નેંણોા પુન્યા હોય જવિ
 નારીા ત્ના જન માન્યા સાકારણો છોા જોલો મુ
 કીને લાગા પરણો મુલને પ્રેમદાા ને સરે સઘળાં
 કાળાળના મૃદાલશા જેમ જોયરેા મનમાં ફરીને
 વિચારા પરણ્યાનો પરપંચ ફરૂા ને મતે મલગા
 ડી વારાાળા વચન ફરે પાર્વતી કેરૂા ત્હેણો જાણું
 છે વરદાના જે પાપીને મારનારોા ફો જાવશે
 જળવાનાાળા જેવી રિતે મન વિચારીા મુજ
 ફર્યું જ્ઞાનંદા હસિત દીઠી મૃદાલશાા તવ પડ્યો
 માયા ફંદાાળા વિનયયુક્ત તે જોયરીા નહિં જિતા
 વળનું ફાળા હામિઠેકિ વિવાહ ફરોા ફૂં ફરજાલીશ

આત્માપદાદુરુમ્મ તેડો તમ તણાં દોઈયે મુને
 નથિ દિહીાગીત ગાયે કામની આપણને ચોળીપીઠી
 આપણ સન્નન કેઈ નામ લીધું સાંભર્યો ત્હારેભા
 ઈા ડિબો ચઢીને આપિયો, નળ થકી આંખ ભરા
 ઈાણ્ણા જ્ઞાન વિચારે તેહનુંા દુઃખ લાગ્યું અતિ
 ફરેરા રિતુધ્વજ મ્હારે મારવોા વાળવું ભાઈનુંવેર
 આજાગાજીવનો નઈ ચત્ત ભાગુંા રિતુધ્વજને
 નાખું મારીા દહાજ ભાગે મન તણીા પછેં પરણું
 નૌતમ નારીાપદા એ ફક્ત લાની ઈકરીા વિફલ
 લાછે નામાા ધ્યાન ધરિયું તેહનુંા તવ આવી તે-
 ણો કામાપદા કરનેડીને વિનવેા પ્રન્યા ફેરે મહા
 ના આયેળા મુને કેમ સંભારીા રુંછે સ્વામિકા-
 નાજાજસુર ફેરેતું મૃદાલશાનેા સાચવ રહિ
 નેપાસાા એટલે ફું રિતુધ્વજનોા કરતો આવુંના-
 શાપાભાઈ પડ્યો લોમી ઝીપર, નથી દિધું ત્હેને
 દહેંના ફોરે કેમ પરણું પ્રેમદાા તું સાંભળ મ્હારી
 પ્હેંનારરા મૃદાલશા ફેરે સુઃખે નજાાવેગે પ
 ધારો સ્વામિન્નાા હું તમથી નથી વેગાળીા હાવે
 થઈ છું તમ આધિન્નાા રડાા વાવળણાા
 આધિન થઈ છું તમ તણોા તવ પાપી ત્હાંથી પર

(૩૬)

મૃદાલરીઆજ્યાન્ત

વરેરેાવિપ્રપ્રેમાનંદજેમલણેાપછેયજ્ઞરુશિક

ફિપેરફરેરેારશા ૥૬૩વું૧૪મું ૥

રાગધવળધન્યાસીનીદેસી ૥નારદભુમુ

ખેજેમજોયરેાસુણોયુધિષ્ઠરરાયભુારભ્ન

રિતુધ્વજત્ત્રાંજિત્તોછેાયાજ્ઞકફિપેરધાયભુાર

૥ધનુષદણકારવકુંવરફેરેછેાનીગમનાનીબધે

ધભુાલણેપ્રાહ્મણનાઈપડ્યોનેઈ૥પાપિનેચ

દિયોરોધભુારાત્તોબન્નકરયાવિપ્રોજાવ્યા

ગંગાત્રદેથીઅંધોળીભુારતુંતેમનુંતેમદેખીને

૥દૈતનેલાગીહોળીભુારાડારીતુધ્વજેતાલકેતુને

મારયો૥તેવિપ્રકરતાવિંજાણાભુારકુંવરકફેખિ-

બ્નનેફણવા૥મુક્યુંરહઠાવીખાણાભુારજાવ-

ચન્સુણીનેદાન્નવજોલ્યો૥મુખેકરીહોકાર

ભુારયજ્ઞવિષેજાવિનેપડિયો૥જાવરિયુંઅં-

ધકારભુારપાંતિહ્યાપ્રાહ્મણત્તોબન્નકરતા૥ત્ત

ર્યામુકીત્તોબન્નભુારિતુધ્વજવારીનેરાખે૥

જેઠારહોમુનિબન્નભુારાડાવિધૂતાસ્ત્રનેખાણ

નમૂકી૥માયાસઘળીકાપીભુારઅંધારેઅન્વા

ળુંકીધું૥તેનીરાણોકીધોપાપીભુારાજાએકરી

લન્નતનુંવૃક્ષનમ્હોદું૥તેદૈતલાવ્યોતિપાડીભુાર

રીતુધ્વન ઊપર તેનાખ્યુંામાયાઊપરતમાડી
 જાણારાજકુંવરે તવબાણન મેહેલ્યુંાવૃક્ષકી
 ધો તીલમન્ત્રજા પછે સરશર તાણિને મુક્યાં
 વિંધ્યું દૈતનું ગાત્રજા જાણારોપ પડ્યોને ખોખત
 રક્ષાદ્યુંા પડ્યાં સરવ આયૂધજા નહાઠો દાન્ત
 વરણ મૂકીનેાન સ્હેવાયુ યુદ્ધજાજનાશર
 મ્હઠાવ્યું ધનુષ ઊપરનેામારવા એકી મૂઠેજા
 પગલું તે પાપીનું દેખીા અશ્વહાંક્યો પૂઠેજા
 જજા પાખરિયો ને પવનવેગીાદેવ તણો આપે-
 લોજા પાતાલકેતૂનિ પૂઠે ધાયોાનણો પાણી-
 નો રેલોજાજજા માયાવૈ મરડાતો ચાલેાન્યાં
 હોય અઘોર પંથજા ન્યાં અસ્ત્ર ત્હાં અશ્વહિં
 કેછેાઆથિડે નહિ અંધજાજજાથરથર ધ્રુવેકાં
 ઈનવ સૂઝેામુઃખે સ્વાસ ન માયજાનુવેવ-
 ણીને પડે હળીનેાઊઝરુઈ ઊત્તો થાયજાજ
 ામાર્યો હાલે એમ વિમાસેાદેખિખાંણને કાયા
 કાંપેજાથાક્યોશરીરે સ્થુળ થયોરેારખે ઘોડે
 અહાં આવેજાજજારીતુધ્વન હોકારા કરતો
 થાય અશ્વ ઊપરથી બેઠોજામ્હેવે પ્રથ્વી ત્નેદી
 પારુ પ્રહારેાપાપી પાતાળે પેઠોજાજજાઆ

(૩૮)

મૃદાલશાખાખ્યાન.

ગણ નળ અગાધ જાણ્યું ॥ માંહીં દૈત પરવરિયો
જી ॥ તવ લંપાપાત કુર્યું ઘોડાયે ॥ રાયને લઈને
તરિયો જી ॥ ૧૭ ॥ ફાણ પૂંઠળ ગદ્દા ગ્રેહેવરા ॥ અ
નંત નદીને નાળાં જી ॥ તેમાં રિતુધ્વજ ધાતો ફિં
ડો ॥ ન્યાં મનુષ નહીંડે પાળા જી ॥ ૧૮ ॥ અતજ
પિતજ તજાતજ સુતજ ॥ જાણ્યો ચોથે પાતાળ
જી ॥ દૈતે નાણું ને ઘેર નઈ રાતો ॥ કન્યા લેરી લુ
પાળ જી ॥ ૧૯ ॥ ॥ વળણા ॥ ॥ લુપાળ
લેરી લામનીને ॥ તે ચિંતા ચિતમાં થઈ રે ॥
અંતરધાન થયો તે ત્હાંથી ॥ રસાતાળ ખેડો
ઈરે ॥ ૨૦ ॥ ॥ કુડવું ॥ પિપ્પું ॥ ॥ રાગવે
રાડીની દેરી ॥ ॥ અંતરધાન થયો અસુ
રતે ॥ નઈ ખેડો રસાતળા ॥ રિતુધ્વજ મનમાં વિ
માસે ॥ ને અશ્વચાલ્યો સુતજા ॥ ૧ ॥ લૂલ્યો વાટ
ઊંચાટ થયો ॥ લુલામણો પડ્યો લંભા ॥ નળમાં
વાટ નહીં વાળ તે ॥ નેવાનો નહિં અનુક્રમારા ॥
દશો દિશા નુવે ખેડાકળો ॥ તવ ગલરાયો રાય
॥ ખેડલે અશ્વને જ્ઞાન થયું ॥ તે મૃદાલરી ॥ લણિ
ન્યા ॥ ૩ ॥ રાય ઘોડાને ઘણું એક ખેંચે ॥ પાળ મંદિ
ર ॥ લણિ મરડાયા ॥ રીસ કરીને ચાખક મારે ॥ તથ

લોચન રાતાં થાય પાજા અમ્બ કહ્યું તો કરે નહીં
 પામન ન્નવા દૈતને ઘેરા રાયે ન્નાયું ને કહાં ન્નય
 ન્ને ઊંપા રી થાય છે પેરા પામન પોતાનું દહક-
 રીને પા છૂરિ મૂકિ વાળુ ની વાગા અમ્બ ચાલ્યો
 દાન્નવને મંદિરા ચપળ ચલાવી પાગા પાગા
 વેળળ રહિત એક સ્થાન આવીયું પા દેખઈ તૂ અ-
 તિ રમ્યા તે મધ્યે પાધરો નઈ પેઠો પા ઘોડાને
 તે છે ગમ્યા પા ધુમ્ર વેણીનું અરીક વન્ન છે પા
 લેની રીત્ના છે ઘણી પા ઠામ ઠામ અનવાળાં દે-
 ખે પા મુક્યા છે નાગ તણા મણી પા દાતે મધ્યે
 એક સરોવર સુંદરા નિર્મળ જળ ત્યાં લેહે કે પા પાળે પા
 પો તરુવર રોષ્યાં પા બાવના ચંદન બેઠે પા પાનારા
 નું વર અતિ હર્ષ પામ્યો પા પીધું રીતજ જળા
 તે મૂકીને આગળ ચાલ્યો પા એક આવીયું દારૂણ
 સ્થળ પા પનાતે દેખી તૂ પત ત્નય પામ્યો પા પડ્યા
 દિઠા છે સહુ બંધા ફીર પતંગને માંસ શોણિત
 પા ત્યાં વાઝુ આવે હૂંઝા પા પા ત્વચા ફરમને
 પદ મસ્તકા અર્ધ કરડેલાં પડ્યાં પા રિતુધ્વજ
 વિસ્મેયો પા રું પ્રત્યક્ષાળ થયો હવાં પા પરા
 દારૂણ ઘાટ દિસે હરો કો પા દૈત કેરો વાસા અ

(૪૦) મૃદાલશા જ્ઞાપ્યાન

શ્વબુદ્ધિએ હું અહીં જાવ્યો ૥ હવે ભુવ્યાની રીજા
શા ૧૩૦૨૨ે નિવ શિવ તુલ રાજણ હારો ૥ જાવ્યું જ
તરજાન ૥ અફેવું કહીને ઘોડે બેઝ્યો ૥ સમચા શ્રી
લગવાના ૥ ૧૪૦ જાગળ નતાં મંદિર જાવ્યું ૥ ફન
ક તણો છે કોટા ૥ મહા મનોહર દેખિને ૥ અશ્વને મા
રાવી ડોટા ૥ ૧૫૦ માળિયાં શુભ નળિયાં ૥ અટારી
ત્હાં શોભે ૥ સૂદર ચોક પરશાળ પટમહા ૥ નેતાં
માં મનડું લોભે ૥ ૧૬૦ બન તદ્દાર અરૂં બે નળી ૥ ૧૭૦
વટિ રમણી કદીસે ૥ ફિરાને આણે ક મોતી ૥ નેતાં
મનડું હીસે ૥ ૧૮૦ ૥ ૧૯૦ ૥ ૨૦૦ ૥ ૨૧૦
મનડું જવિ લોકે તાં ૥ ૨૨૦ લોવનની શોભા ઘણીરે
૥ ૨૩૦ રાજકુંવર પરવર્યો ૥ ૨૪૦ ન્યાંછે કન્યા ગાંધર્વ તણીરે ૥
૨૫૦ ૥ ૨૬૦ ૥ ૨૭૦ ૥ ૨૮૦ ૥ ૨૯૦ ૥ ૩૦૦
ન્યારે જાવ્યો રાજદ્વારા ૥ બારણો મુકીને તોખાર
૥ ૩૧૦ રાજકુંવર હરે હરે ૥ મંદિરમાં દેમ પરવરે ૥ ૩૨૦
મનમાં તે ફરે ડગમગ ૥ તથા યુક્ત થઈ માંડે પગ ૥
૩૩૦ ૥ ૩૪૦ ૥ ૩૫૦ ૥ ૩૬૦ ૥ ૩૭૦ ૥ ૩૮૦
૥ ૩૯૦ ૥ ૪૦૦ ૥ ૪૧૦ ૥ ૪૨૦ ૥ ૪૩૦ ૥ ૪૪૦ ૥ ૪૫૦
૥ ૪૬૦ ૥ ૪૭૦ ૥ ૪૮૦ ૥ ૪૯૦ ૥ ૫૦૦ ૥ ૫૧૦ ૥ ૫૨૦ ૥ ૫૩૦ ૥ ૫૪૦ ૥ ૫૫૦ ૥ ૫૬૦ ૥ ૫૭૦ ૥ ૫૮૦ ૥ ૫૯૦ ૥ ૬૦૦ ૥ ૬૧૦ ૥ ૬૨૦ ૥ ૬૩૦ ૥ ૬૪૦ ૥ ૬૫૦ ૥ ૬૬૦ ૥ ૬૭૦ ૥ ૬૮૦ ૥ ૬૯૦ ૥ ૭૦૦ ૥ ૭૧૦ ૥ ૭૨૦ ૥ ૭૩૦ ૥ ૭૪૦ ૥ ૭૫૦ ૥ ૭૬૦ ૥ ૭૭૦ ૥ ૭૮૦ ૥ ૭૯૦ ૥ ૮૦૦ ૥ ૮૧૦ ૥ ૮૨૦ ૥ ૮૩૦ ૥ ૮૪૦ ૥ ૮૫૦ ૥ ૮૬૦ ૥ ૮૭૦ ૥ ૮૮૦ ૥ ૮૯૦ ૥ ૯૦૦ ૥ ૯૧૦ ૥ ૯૨૦ ૥ ૯૩૦ ૥ ૯૪૦ ૥ ૯૫૦ ૥ ૯૬૦ ૥ ૯૭૦ ૥ ૯૮૦ ૥ ૯૯૦ ૥ ૧૦૦૦

યા કીધી ॥ મુળને મોઢવા માટે ॥ એ પ્રપંચ નહોય
 પાપીનો ॥ શું મંદિરમાં મુને વાટે ॥ જા સુરપતિના
 લોવન્ન સરખું ॥ ને શા માટે છે મૂન્યા ॥ કનક કોલ
 થિ કમકીધું ॥ નાણાની નથી નૂન્યા ॥ પાનારી ન-
 પૂશક કે પુરુષ ॥ કો નથી પક્ષીને પશુ ॥ કરનારે ઘ-
 ણો ખરચ કીધો ॥ તો શા માટે નથી વસ્યું ॥ ૬૫ ॥
 એમ કરતો આઘેરો ચાલ્યો ॥ રાય શત્રૂનિત્તો
 તન્ના ॥ વિદ્યુન્ડળા દાસી દિઠી ॥ કરતી અંગમર
 તન્ના ॥ ૭૦ ॥ સૂંઘર રૂપને મદન પૂરણા ॥ દિઠો જાન
 વતો રાય ॥ સાદ કરતી સ્ફેલંદ્રી ॥ તે ॥ અંતઃ પુરમાં
 ન્યા ॥ ૮૦ ॥ મૃદાલશા પ્રત્તે દારી ॥ જોલી ॥ ખેડુ
 ફરી કરન્નેડ ॥ રાણિ ॥ રાજ કો જાવે છે તે પરા
 કામ ॥ જોવા ૩ કોડા ॥ ૯૦ ॥ સાંભળી તે શામા
 હરખી ॥ પાર્વતિ વચન થયું સાચું ॥ પાપિને વ-
 ઘ કરી મુને વરે ॥ એવું નઈને નચ્યું ॥ ૧૦૦ ॥ જાણ
 ૭ અંતર પર કિધું ॥ લલ્લન મનમાં જાણી ॥
 પછે સ્ફેલંદ્રી સ્ફામી મોઢલી ॥ પાત્ર તરીને પા-
 ણી ॥ ૧૧૦ ॥ આવ લાવ કરી મોઢલી ॥ જોલી વિ-
 દ્યુન્ડલાવાણી ॥ આઘા પધારો શોક મૂકી ॥ તમ
 ને તેડે મુજરાણી ॥ ૧૨૦ ॥ વાયડ સાંભળી શામાડે-

(૪૨)

મૃદાલશાખાખ્યાન

રાંત વિસ્મય પામ્યો લૂપાદાસી ન્હેની જાહા-
વીછે તેગા રાણીનું કેવું રૂપા ૧૩૥

ચળણા ૧૩૭ ૧૩૮ ૧૩૯ ૧૪૦ ૧૪૧ ૧૪૨ ૧૪૩ ૧૪૪ ૧૪૫ ૧૪૬ ૧૪૭ ૧૪૮ ૧૪૯ ૧૫૦

આપ હૈડું દૃઢ કરીરે ૧૫૧ ૧૫૨ ૧૫૩ ૧૫૪ ૧૫૫ ૧૫૬ ૧૫૭ ૧૫૮ ૧૫૯ ૧૬૦

પછીકેમ મળી તે સુંદરીરે ૧૬૧ ૧૬૨ ૧૬૩ ૧૬૪ ૧૬૫ ૧૬૬ ૧૬૭ ૧૬૮ ૧૬૯ ૧૭૦

૧૭૧ ૧૭૨ ૧૭૩ ૧૭૪ ૧૭૫ ૧૭૬ ૧૭૭ ૧૭૮ ૧૭૯ ૧૮૦

૧૮૧ ૧૮૨ ૧૮૩ ૧૮૪ ૧૮૫ ૧૮૬ ૧૮૭ ૧૮૮ ૧૮૯ ૧૯૦

૧૯૧ ૧૯૨ ૧૯૩ ૧૯૪ ૧૯૫ ૧૯૬ ૧૯૭ ૧૯૮ ૧૯૯ ૨૦૦

૨૦૧ ૨૦૨ ૨૦૩ ૨૦૪ ૨૦૫ ૨૦૬ ૨૦૭ ૨૦૮ ૨૦૯ ૨૧૦

૨૧૧ ૨૧૨ ૨૧૩ ૨૧૪ ૨૧૫ ૨૧૬ ૨૧૭ ૨૧૮ ૨૧૯ ૨૨૦

૨૨૧ ૨૨૨ ૨૨૩ ૨૨૪ ૨૨૫ ૨૨૬ ૨૨૭ ૨૨૮ ૨૨૯ ૨૩૦

૨૩૧ ૨૩૨ ૨૩૩ ૨૩૪ ૨૩૫ ૨૩૬ ૨૩૭ ૨૩૮ ૨૩૯ ૨૪૦

૨૪૧ ૨૪૨ ૨૪૩ ૨૪૪ ૨૪૫ ૨૪૬ ૨૪૭ ૨૪૮ ૨૪૯ ૨૫૦

૨૫૧ ૨૫૨ ૨૫૩ ૨૫૪ ૨૫૫ ૨૫૬ ૨૫૭ ૨૫૮ ૨૫૯ ૨૬૦

૨૬૧ ૨૬૨ ૨૬૩ ૨૬૪ ૨૬૫ ૨૬૬ ૨૬૭ ૨૬૮ ૨૬૯ ૨૭૦

૨૭૧ ૨૭૨ ૨૭૩ ૨૭૪ ૨૭૫ ૨૭૬ ૨૭૭ ૨૭૮ ૨૭૯ ૨૮૦

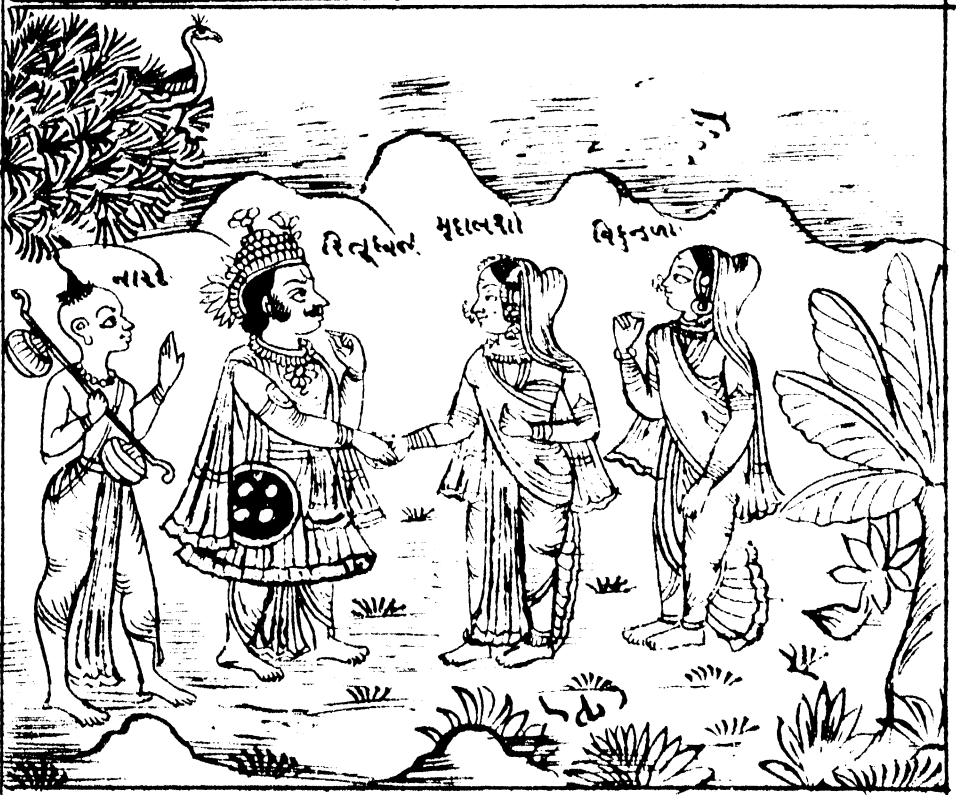
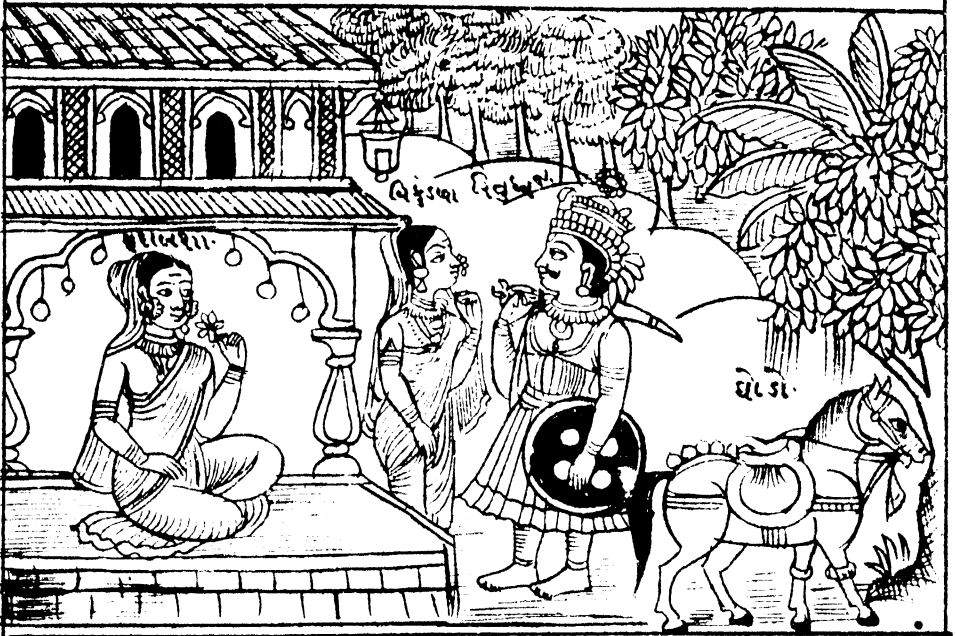
૨૮૧ ૨૮૨ ૨૮૩ ૨૮૪ ૨૮૫ ૨૮૬ ૨૮૭ ૨૮૮ ૨૮૯ ૨૯૦

૨૯૧ ૨૯૨ ૨૯૩ ૨૯૪ ૨૯૫ ૨૯૬ ૨૯૭ ૨૯૮ ૨૯૯ ૩૦૦

૩૦૧ ૩૦૨ ૩૦૩ ૩૦૪ ૩૦૫ ૩૦૬ ૩૦૭ ૩૦૮ ૩૦૯ ૩૧૦

૩૧૧ ૩૧૨ ૩૧૩ ૩૧૪ ૩૧૫ ૩૧૬ ૩૧૭ ૩૧૮ ૩૧૯ ૩૨૦

૩૨૧ ૩૨૨ ૩૨૩ ૩૨૪ ૩૨૫ ૩૨૬ ૩૨૭ ૩૨૮ ૩૨૯ ૩૩૦

(૪૪) મૃદાલરીગજાળ્યાન.

નેનારાગજા ત્હારે કહે વિદુલ્લા નારીગ સતવા
ત કુંજું વિચારીગ પરાઘડિ વિશ્વકરમાજે અશ્વ
મેવાગજાઈં પૂર્વે વસ્તા વિશ્વદેવાગજાએકદેત
હતો કુંજલધારાગ ઈંદ્રે સોંપ્યું ત્હેને ઘરખારાગજા
અહાંથી દેવથયા વિદાયેગ કુંજલધાર રહ્યો અહાં
રાયેગજાપાતે રાજનની કુંમારીગ ન્હાનપણમાં
કું અંગે સારીગજા પિતા માર્યો મ્હારો ગજા
હામગજાતાજ પાતાલ અહેવાંનામાગજાએછે
બુદ્ધકેતૂનાખાજા ત્હેનાંરૂપ મહાવિક્રાજાગ
જટાતેણે ઘરરિદ્ધિ લૂરિ લીધીગજા જન્યોએ દા
સી મુજને કીધીગજા જટાકુષ્ટ દમે છે ત્રણલોચન
સર્વે લૂરિ લય્યું અહાં ધન્યારગા મૂનેં રાખીછે
ઘણતીવારીગ કોણ લણે અહાં પીડામ્હારીગ
રજાએક ગાલ્લવનામે રૂચિલ્લગાત્હેનોત્ર
ણવાર લાગ્યો યગલ્લગારગા રાજનરિતુધ્વલછે
ખજવંતાત્હેણે ગજાણ્યોએકનો અંતગ પાતા
જકેતૂગયો ન્હારીગરીતુધ્વલ્લગાચુદ્ધીત્રાસી
ગારજાએક મૃદાલરીગનામે નારીગવિશ્વાવસુ
ગાંધર્વ કુંમારી ગારપગ ત્હેનુંરૂપ મનોહરનરજી
ગહરિ લાવ્યો પાપિ તે હરજીગારડાગજાવ્યોક-

ન્યાહરીને દાણેપાપિ લેખ્યાઓ પાતાળેપાણ
 પાપરણવાની કીધી સન્નર્ધાતવ સાંભર્યો પોતાનો
 લાઈપારદામૂને મુકી સાચવવા ઘેરાતેતો ગયો
 વાળવા વેરાપરલાલ્લણીએ તે લિયા કોણે માર્યા
 પાણ લાયેગે તમો પધાર્યાપાડના એ કન્યાહવે ત-
 મને દાવીપાકોવાત દિસેછે લાવી પાડાતમેપ્રેમે
 પ્રેમદાને પરણોપાખ્યામ્મોલ સબળછે ઘણોપાડર
 પામે ઈશ્વરે તમને આપીપાકેલા થાઓ આવરો
 પાપીપાડાપત્યારે રિતુધ્વજ બોલ્યો વાણીપાદેખ
 ડો મૃદાલશા રાણી પાડશા હૂં છડીં અયોધ્યાનોરા
 બન્ના પાલકેતુ કિધો પાતન્નાપાપાપછેપાતાલ
 કેતુ પ્રેધાયો પાગ્ધાં અખ્યાનેકાં સંતાયોપાડ
 ત્કારે બાણ્યુછે મહા સુભદ્રાપામદ્રણિયેદાદું અંતર
 પદ્માપડાપડે અત્રથી ઈંદુ બહારાપાગ્ધેવીનૈણો
 નિરખીનારાપડામીરે મીટબન્યોની મળીપાદુ
 બવાત રૂદેથી ટળીપાડનાહર્ષે નૈણો નૈણો રસપી-
 ધોપાપીતાં મુર્છિત તરને કિધોપાજના
 વળણાપા પાચિત્રામણ બન્યો થયાપાપછે
 મૃદાલશા શું વહેરે પાવિપ્રપ્રેમાનંદ કહેપાશ્રોતા
 બન્નધરો રૂદેરેપાજના પાકડબુંપાજમુંપા

(૪૬)

મૃદાલરીઝાખ્યાન.

રાગખિહાગડોઝા ઝાખોલોખોલોલટકા
ળા રાયઝા મુખને મલકડેઝાહૂં તોલણુંતમારેપાય
મુખને મલકડેઝાઝાતમોખનમાન્યાતેશુંય, મુ-
ખને મલકડેઝાકાંઈ મન્ન ન ઝાવીહુંય, મુખને મ-
લકડેઝારાહુવે ન્નગીને ઝાપેસંત્તાળિયે, મુખ-
ને મલકડેઝા પેચ પાઘડિનો છૂટ્યો વાળિયે, મુ-
ખને મલકડેઝાઝાઝફેહું ખડગ પેડેછે ગળી, મુખ-
ને મલકડેઝા વાગશે તોખોશે સૌરળી, મુખને
મલકડેઝાઝાઝાખ શુંકરોઝર્ધ પડિયાળિ, મુખ-
ને મલકડેઝા પાઘરી દિસેછે રઢિયાળી, મુખને મલ-
કડેઝાપેઝાદ્રષ્ટ તોકાંઈ રાખીયે સાદિ, મુખને મલ-
કડેઝાઝેમ ના ફીને છોકરવાદિઝામુખને મલકડેઝા
ફા પુછા પુછ કસો માં મહારાજ, મુખને મલકડે
ઝાકરો વિવાહનો તમો સાળા મુખને મલકડેઝાઝ
મુને ફફી ગયાં ઊમયા દેવા મુખને મલકડેઝાલ્લા
બધશે નાહિં દેવ, મુખને મલકડેઝાટા નથીખીન્નું
ત્રીન્નું ફોય, મુખને મલકડેઝાહુવે વિફલ્ય મનરે
ફોય, મુખને મલકડેઝાલ્લાહુવે શું નળાવો છો પ્રીત
ઝામુખને મલકડેઝાહમો પ્રીછું પુરૂષની રીત, મુખ-
ને મલકડેઝાખના તમો મનમાં ધરો નવકોધીર, મુ

ખેને મલકડે ॥ મ્હારે તમો છો મનના હીર, મુખ
 ને મલકડે ॥ ૧૧ ॥ ॥ વળણ ॥ ॥ સુણ્ય રી
 ત બાણું પુરૂષની ॥ તવ રાબજોલ્યો હે રતી ॥ ચા
 લ દેખી ચતુર નરની ॥ પછે મૃદાલશા ઘેલી થતી
 ॥ ૧૨ ॥ ॥ કડવું ૧૮ મું ॥ ॥ રાગ કેદારાની
 ચાલ દુકડી ॥ ॥ દેખિ ચાલતે ચતુર નરની
 ॥ માયા લાગી રાબકુંવરની ॥ ૧૩ ॥ કાંઈ મોઢેરી તે
 થાતી ॥ મૂખ કળા કરે મદનાતી ॥ ૧૪ ॥ પછી મુન્ય
 થઈ રહિ મ્હોડે ॥ પાછી ઓસરિ આઘું ગ્હોડા ॥ તે
 મતે મરાય આઘો આવે ॥ પ્રીતે પ્રેમ ફરીને જો
 લાવે ॥ ૧૫ ॥ ફાવે લાલ ફ્હોંની ધરો છો ॥ ને શામ
 દે લલ્લન કરો છો ॥ મુખ વદન કળા દેખાડો ॥
 સુખ સ્વર્ગનું પામી પમાડો ॥ ૧૬ ॥ મોહ્યો મોહ્યો
 તમારે લલકે ॥ તો સે ન જોલો મુખ મલકે ॥ ૧૭ ॥
 મુન્ય થયાં હો નારી ॥ નવ જોલો પ્રથમ મુને મા
 રી ॥ ૧૮ ॥ આ અંબર ફેર્યું છે આછું ॥ સુખ જી પર
 થી કરો તે પાછું ॥ હું મોહ્યો છું અદભૂત એને ॥
 ફરી વદની તે ત્હારે તેને ॥ ૧૯ ॥ મૂખ દેખાય
 છે ઘૂંઘટ માં ॥ લાલ મૂકી વદો જિલ્લટ માં ॥
 ત્યારે ઘૂંઘટને પરો લીધો ॥ રીત્ત ધનને ઘેલો

(૪૮) મૃદાલરીઆખ્યાન

કિંધોપાદાશાંમાનો લાવ લહિ કું જાળામુ
ખન્નણો ચંદ્રની કળાપારહ્યો રાત્રિ પાસે આવી
પાખોલે નવ અખળા જોલાવી પાળાત્રાયો
માયાને પાસે પાને મલ્મર અંબૂન નિવાસો
તેને રૂપે તે મેરૂડોલે પાતો મનુષ્ય તે કોણ તોલો
તા પાસે આવી બેઠો તે રાયે પાપામરિયે દોખે
છે વાયે પાકરો વળાયો તે દેછે નાંખી પામૃદા
લશાની જિરાડી માંખી પાપા મૂખ નૂવે છે ફ
રી ફરી પામૃદા સમ જોલો સુંદરી પામું મુક્યા
છે તમને વરી પાતો રૂં લાલ ધરો ઓસરિ પાપ
પાખાં તો છે એક કિંકરી પાનૂવો પ્રેમે નૈણાંતરી
પાઆવો સાથે કુરૂણાકરી પાઈશ્વર આપરો જા
નરી પાપાતમો ગાંધર્વની કુંવરી પાપિ લા
વ્યો તમને ફરિ પાકું તો તેહને નાંખિશી મારી
તું તો સેનવ સમને નારી પાપા રૂમો કુંધું
પ્રણિપત્ત કરી પાનવ જોલો તો નૈરાકું મરી પાત
મો પરો કરો ઘુંઘટ પાખોલો પાયે ધડું મુગટાઈ
પાપાયું પામરીનો પટ્ટા વદો વાણી આણી
જિલટા ગે મિથ્યા શી કરવી ચટ્ટા સંઘું પ્રીધું
નથી કું નટ્ટા પાપા પાપિ ફરિ લાવ્યો છે તુનને

મૃદાલશાખ્યાન. (૪૯)

પાતેતો ઘણું દહાજે છે મુનને પાઘાલી તુલકાને
ધરૂંવટા વેરિનું શિર કાપીસ સદા પાપાટાજોદે
હ તાણી ખરપટા જિહો નારી ખાણી જિલદામ
ન મેળવવાનો કોડ પાઘાલી તુછે મ્હારી ભેડા
૧૬૫ પાવળણા પાપછિ જિલદ
આણી ખન્યો મળિયાં પાકહે તત પ્રેમાનંદે
પછે પાણી ગૃહણ કેમ હવું પાત્કેનું કહું પદખંધે
પાજા પાકડવું પાચમું પારાજેડે પાખ
લી ચોપાઈ પાનારદ કહે સાંત્નજોને
ધર્મ પછી કેમ થયું વિવાહનું કર્મ પાપામૃદાલ
શા રાખને મળી પાખાકાશે બિલળી સમતળી
પાપાતવ રાખજે વાણી ખોચરી ખશ્વડિપર
ખેસો સુંદરી પાદાસીને કહ્યું થયે વિદાય પાખેટલે
આવ્યા નારદ રૂપીરાયા પાશુશિતાણું કિધું પૂન
ન્ના સમાચાર કહ્યો રાખના પાપાત્નલું થયું ખા
વ્યા મહારાજા મુન સરખૂંકે કહિયે કાળા કાળા
રદ કહે સારો શિશ્રે કાર્ય પાખાવ્યો છૂંહું થવા
આચાર્યા પાપરણી થાઓ ખશ્વે ખશ્વારા
ચોરિચી તવ ખહ્ય કુમારા પાવળતાજોલ્યા
મુનીલગવાના વિદુન્ડલાદેતું કન્યાદાના પાપા

(૫૦)

મૃદાલ્પશાસ્ત્રાખ્યાન.

આરોપી કંઠે વરમાળાગાંધર્વ વિવાહ કિંધો
તત્કાળાપનાનારદઅંતરધાન તવથયાત
ત્પરથૈનરનારી રીભિયાંપાપાદાસીએમખો
લીમુખવાળાતમોબન્યોને ફળે ફલ્યાણા
પરારાયઅશ્વે બેઠાનેફધરીઆઓછંગે બેઠી
સૂંદરીપાપડાદેવતાએઆપેલો તુરીઆએમઆ
વ્યોતેમ ચાલ્યો ફરીપાપરાગાલ્પવજાદેફૂધી
બુવેવાટાનઆવ્યો કુંવર તેથીતે બિયાટાપ
પાયાઘોડાને પગલેપજ્યાઆએફેવે કુંવર ફળ્યાને
લેવાટે મળ્યાપાપડાબિતરી ફેઠાં ફર્યોતમસ્કારા
અથઈતી ફલ્યો સમાચારાપજાફૂરીગાલ્પ
વતો ફરેખ્યાઘણામાનવ વાઘ્યૂં પોતાતાણા
પટાએફેના પિતાને લગાડું પાયા રતનસરી-
ખીલે ફળ્યાયાપનાપછે અયોધ્યા આવ્યાફૂધી
રાયા વધામણાં પુરમધ્યે નય્યારના સેવકજા
વ્યાશત્રુબિતલણીપાપચાંમિ સાંભળિયે વધામ
ણીપાપપુત્રલાવ્યો પરણી પ્રેમદાબિહોરા
બન મનમાં અતિ મુદાપાપરાફૂશિને પાયેશ-
ત્રુબિતપડ્યોઆબપુત્ર મને પડ્યોબડ્યોપાપ
પાસાથે શામાની ફીધી બેડામુનિતમે પ્હોં-

ચાડ્યાકોડારદા નમ્ર નન્ન મળવા જાવિયા
 યોગ્યરીતે ભેટ લાવિયા તારપા પાંચ દિવસ મુનિ
 પ્રોણા રહ્યા પછે પોતાને સ્થાનક ગયા રહ
 તારા ભગ્ને જિમંગલ ધરી પુત્રનો વિવાહ માંડ્યો
 ફરી રજા મૃદાલશાને પુછી વાત કોણ તમા
 રાં માતને તાતા રદા કુટુંબ સર્વનું લીધું તા
 મા સસરે જોળખ્યો સારો હામા રહ્યા પછે
 લખ્યો પત્રે સમાચારા ગાંધર્વ લોક ગયો સર
 દારા ડગાળ્યો સેવક જાવ્યો કોડશાંત્રા
 કાગળ લ્યોની વિશ્વાવસ્તુ ડગા સ્વસ્ત્રી ગાં
 ધર્વનો દેરી વિશ્વાવસ્તુ નામેને નરેશા ડગા
 લખિતંગ શત્રુભિત મહિપતી જામો રહ્યા છજી
 તમારી વતી ડગાળી જો કને છે વધા માણી
 જોવાઈ દીકરી ને તમ તણી ડગા પાતા લકેતુ
 ગયોતો ફરી તે કન્યા મુન પુત્રશું વરી ડગા
 નારદભિયે કરાવ્યો વિવાહા મુને ફરી જીવની છે
 ઈચ્છાયા ડગા માટે મળવાને જાવને તારીત
 ઘટે ને તે લાવને ડગા રોવડને શિવનું છે વચન
 ના તો જહિં લગી જાવ્યો રાત્રના ડગાળાકિ
 હમો જાવિ ફોંચિયે જહિં પાણશું ફરીયે જે

(૫૨) મૃદાલશાખાખ્યાનઃ

અમગતી નહીં ॥ ૭૮ ॥ વાંચ્યું પત્ર તે વેગે કરી ॥
ખોલ્યો રાત્ર નેણે ॥ ૭૯ ॥ તરી ॥ ૮૦ ॥ જો સું સા-
ચું કે છે સ્વપન્ના ॥ ૮૧ ॥ લી દિકરી રૂપ રતન્ના ॥ ૮૨ ॥
આલો સર્વ કો વેગે કરી ॥ ૮૩ ॥ વિધીયે પરણાવું દિ-
કરી ॥ ૮૪ ॥ ગાંધર્વ સર્વ થયા સાવધાન ॥ ૮૫ ॥
ધાંધલ તરી ચૈમાના ॥ ૮૬ ॥ ગામમાં વરત્યો ન-
વલયકાર ॥ ૮૭ ॥ અયોધ્યા આવ્યો પરિવાર ॥ ૮૮ ॥
તેલ્યાં સર્વે વેગે કરી ॥ ૮૯ ॥ માત તાતને મળિ દીક-
રી ॥ ૯૦ ॥ અથ ઈતિ પછે કહી નવવાતા ॥ ૯૧ ॥
પામ્યાં માતને તાતા ॥ ૯૨ ॥ આપી કન્યા દાન લા-
ગ્યો પાયા ॥ ૯૩ ॥ વિશ્વાવસુ જાદે થૈ વિદાય ॥ ૯૪ ॥ પુ-
ત્રિ કહે પિતા ॥ ૯૫ ॥ પરવરો ॥ ૯૬ ॥ ઈંદ્રપે અધિકો સ-
સરો ॥ ૯૭ ॥ ॥ વલણ ॥ ૯૮ ॥ ॥ સસરા
નું સુખ છે ઘણું ॥ ૯૯ ॥ તવ દુહંબ સર્વ પાછું ક્યું રે ॥
નારદ કહે સુણો ધર્મ રાત્ર ॥ ૧૦૦ ॥ પછે મૃદાલશાખે
શું ક્યું રે ॥ ૧૦૧ ॥ ॥ કડવું ॥ ૧૦૨ ॥ ॥
રાગ ગોડીની દેરી ॥ ૧૦૩ ॥ ॥ સતત ગુરૂ વાણી ॥
ચરે ॥ ૧૦૪ ॥ સાંતળી સુત્ર નડ મન્ના ॥ ૧૦૫ ॥ પામ્યાં
ઘણું પ્રેમદા ॥ ૧૦૬ ॥ સસરા તણે લોવન્ના ॥ ૧૦૭ ॥ પ્રી-
તવાધે તવ નવી ॥ ૧૦૮ ॥ શામાને સ્વામી સાથ ॥

મૃદાલશાના ફાથનો મણિાજાંધ્યો પતિને ફાથ
 આસતી ઁણિપેર ઝોયરે રેાસાંલજો મ્હારાશા
 માામણિ દેખિસ તમથી વેગણો તોાફું મરિશા
 આહામાાડાફોને ધિરશો નનાથજીાઝ્ઞા
 ખણો છે દુશમન્ના પાતાલકેતુ ફેરે સોધતોરેા
 તજી ઊદકુને ઝન્નાશાન્નૂઠિ વાત ગિરાડશેરેા
 ન્યારે તમો નશો ગામાા મણિ નેઈરેા ઁફ-
 દોતોામ રિશા આણે હામાપાતે વેળાથીજાં
 ધિયોરેાને મણીઝગમઘાટેા મૃગયારમવાનિસ
 થોં તેા રાયવતની વાટેાડાઁફ સરોવર આ-
 યિયુંાત્યાંજિતર્યો શબ્દુંમારાશીતજળજીવીવા
 સાંચર્યોાવૃક્ષે જાંધી તોખારાાડાપોસત્તરિપા
 ણી તણીરેાજળમાંહે ધરિને પાગાા તેજમણિનું
 માહ્યે પડીયુંાદેખિ નિફળ્યાજેનાગાાદારિવૃચ્ય
 જપાછો ઝોસરીાને ધનુષલીધૂંતાણીામાર-
 ચામાંડે ભેરલેાતવ સર્પ જોન્યાવાણીાલાફ
 મોઆવ્યાછજિં ફર્ધમાંરેાત્હારો મણિ દિહોઝાત
 ફારામનુષ્યમાં તું અધિક્કછેામારે દિને મિત્રાયા
 શાજ્ઞાઝન્યોઝન્ય આવી મળ્યાાને અધરા
 ખાધા સજાારૂપે ત્રણજણશોભતારેાબ્રહ્મચિ

(૫૪) મુદાલશાખ્યાન.

ધ્યુ રૂઢ નેમાાપારીતુદ્ને માંડી ફલ્યો નેાઅથ
ઈતિ સમાચારા તમો ફોના છો દીકરા તવ
બોલ્યા નાગકુમારાપરાન્યાત હમારી નાગ-
નીછોાપાતાળ હમારૂ ગામાા અરબક નાગના
દિકરા હમોા ચંદ્ર ચુગમણિનામાાપડાા હમો
ફોરા પુરૂષ રફિયે નમ્યારેાથિયો આપણે મિત્રા
ચારા રીતુધ્વલ રાત્ન આવલ્નેાતમો નિત્યઆ
ણેશારાપશા સુખ દેખાડીરા સ્વર્ગનૂાતમેરા
ખ્યો ગાલ્લવનો યાગાયાગ વિશેથી પામિયોરે
ાલોવન વિશે તું તાગ્યાાપપા તું ફાલો અ-
તિદેષનેામટે મિત્રતું યોગ્યાાહવે હમો નવ સ
હી સફુંા તાઈ તમારો વિયોગાાપડાા ને દફાડે
આવશો નહિાતે દફાડે અપવાસાપછી તે પા-
છા ફર્યાાઅંતરે અતિ ઊલ્હાસાાપડાાત્રણનણ
નિત્ય આવી મળેામેવા લાવે અમૂલ્યાાખાથ
પિયે આનંદ રહીાસૂખ ભોગવે અતૂલ્યાાપટા
અયોધ્યાપતિ આવતોાન્યાં વસે નાગકુમાર
ાવળાવીને વળે નાગતેાફરિને ફોણાચારાણિ
ાપિતા પૂછે પુત્રનેાફ્યાં ન્નખોછો નિત તન્નાણિ
તર પાછો વળે નહિ તેાફે મફફવાય મનુશ્ય મળ-

ન્તપાસ્વા ॥ વળણા ॥ ૧૬૫૬ મળવું મ
 નુષ્યનું ॥ ૧૬૫૭ કથા એટલેથી રહીરે ॥ વિપ્રપ્રેમાનંદ
 એમ કહે ॥ તાલકેતૂ કરતો રુંત્યાં સહીરે ॥ ૧૬૫૮ ॥
 કડવું ॥ ૧૬૫૯ ॥ ૧૬૬૦ રાગધવળધનાસીનીદેરી ॥
 ॥ ૧૬૬૧ ॥ શ્રીસતગુરુ એમવાણિજોલે ॥ સાં
 લજો રુંત્તનડ રાયળા ॥ પાતાલકેતૂએ રું કિધ્યા
 તેહની કું કું કથાયળા ॥ ૧૬૬૨ ॥ રસાતાળથી પાછોઆ
 વ્યો ॥ ૧૬૬૩ ॥ પોતાનુંધામળા ॥ ૧૬૬૪ ॥ આવતોનેઈ
 દાસી ॥ ૧૬૬૫ ॥ દઈછોડી ફામળા ॥ ૧૬૬૬ ॥ દાન્તવતો વિ
 રૂમયથયોરે ॥ ૧૬૬૭ ॥ એકેમડૂવે છે દાસળા ॥ ૧૬૬૮ ॥ ગિચાટ અ
 તિછે અનંગિ અંગે ॥ ૧૬૬૯ ॥ રખે સ્ત્રિપામી હોય નારીળા ॥
 ૧૬૭૦ ॥ ધાઈને મંદિરમાં પેઠો ॥ ૧૬૭૧ ॥ મૃદાલરશાને નેવાળ
 ॥ ૧૬૭૨ ॥ આસન તેહનું સુનું નેતાં ॥ ૧૬૭૩ ॥ પાપિ લાગ્યોરોવા
 ॥ ૧૬૭૪ ॥ રાકેહેરે દાસી કું ગઈ અબજળા ॥ ૧૬૭૫ ॥ મ્હારા પ્રાણ
 તણો આધારળા ॥ ૧૬૭૬ ॥ વિકુન્ડલા કહે કોઆવ્યો ॥ ૧૬૭૭ ॥ સૂ
 ત્તરશનકુમારળા ॥ ૧૬૭૮ ॥ મૃદાલરશાનો કરગ્રહીને
 ॥ ૧૬૭૯ ॥ વાત કેં એકત્નાખીળા ॥ ૧૬૮૦ ॥ કાંઈ ત્હાં નહિં
 ॥ ૧૬૮૧ ॥ ત્હાં દોળી નાખીળા ॥ ૧૬૮૨ ॥ પવનવેગીકો
 દેવનોવાળા ॥ ૧૬૮૩ ॥ તે જીપરબેઠાં નરનારળા ॥ ૧૬૮૪ ॥ અફેવી
 વાતસુણી પાપીયે ॥ ૧૬૮૫ ॥ ગ્રેહબાણનો ખાઈમારળા ॥

(૫૬)

મૃદાલશાખાખ્યાન.

ઝાંઘણી ધૃતે કાંઈ ન સૂતે ॥ ખોળાખોળ અતિ માં
ડિણા વણ વાંકે મુને મૃદાલશારે ॥ ગઈ અહાં
થકિ છાંડિણા ૮ ॥ અન્નનળ ફું ફ્યારે લણિંને ॥
મૃદાલશા મળે રાણીણા ॥ લઈ બનાશે ને નિર-
ખાય તો ॥ લાવું તેનો અંત આણીણા ॥ લાર-
ખે રિતુધ્વજ ફાથ ચઢી હોયા ॥ તો તેને નળ તા-
યણ ॥ અંજેવું વિચારીને પૃથ્વીપર ॥ ધરિને ગીની
કાયણ ॥ પળાગુફા ગ્રેવરને નદિનાળાં ॥ નેઈ જી-
તર તાણી પળિયોણા ॥ અંજેવે સમાચાર ફેફવા
આવ્યા ॥ વાટે નારદને મળિયોણા ॥ ૧૧ ॥ કરને
ડીને દાન્નવ ખોલ્યો ॥ ફહો રૂષી કુરુણાળણા ॥
રી મૃદાલશાખો વાઈ ॥ તેની ફહો કાંઈ તાળ-
ણા ॥ પરા નારદ ફહે તુછે મુને વ્હાલો ॥ ફુંતુ
ને અંજે પેરણ ॥ ગાંધર્વિ કન્યા દેશવર્તિતા ॥ તે શત્રુ
ભિત્તને ઘેરણ ॥ ૧૩ ॥ અંજેમ ફહિને નારદ વળિયા ॥
ધયા અંતરધાનણ ॥ દાન્નવ આવ્યો અયોધ્યા
માંહે ॥ અન્યાં રીતુધ્વજનું નિધાનણ ॥ ૧૪ ॥ તિલ્હુ-
કુરુપે તિલ્હા માગે ॥ પુછે સઘળી વાતણ ॥ મંદિર
આવ્યો મૃદાલશાને ॥ થઈ રૂંડ વિપ્રની ભતલણ ॥ ૧૫
॥ છને છબીલી બેઠી દીઠી ॥ ખેખેરો મનમાં પેમે

જીા અસૂરજઈ જરૂખાની સ્હામોાધુણી ઘાલી
 બેઠોજીા ૧૬ા જી દુઃખ જન્નલજીંહું ક્યારેા બે
 અબળા દે દરશાન્નજીા ત્વજન કરે તે ત્વામનિ
 ફેરૂંા હર્ણ કરવાનિજ મન્નજીા ૧૭ા પેણ હરિવ
 દનિ હાથે ન આવેા સત્ય પોતાનું પાળેજીા અ
 સુર વિચારે વળકરૂં તોા સતી રાપેઈ બાળેજી
 ૧૮ા દાહું ન લોગણું રાન્ન ન લોગવેા મૃદાલશાપ
 મેમર્ણજીા ત્હારે દહાન ફુલવાયે મનનીા ઠરે મુજ
 અંતઃકર્ણજીા ૧૯ાનાં એક દિવસ મળિયો રિતુધ્યજ
 નેા પાપી બોલ્યો ઘાણીજીા કહોકુંવર આમણિ
 મોઘોછેા કેમ બાંધ્યો હાથે તાણીજીા રગાં એ બાં
 ધવો તો ઘટે નહિં તમનેા દિશે નારિનો રંગારજી
 ૨૦ા એ ઘાણ બાંધ્યું મૃદાલશાયેા મહંત કરો નિ વિ
 ચારજીા ૨૧ા મ્હારે માથે રાત્રુ અનંત છેા મુને
 મુવોકહે તે કોકજીા આમણિ વિના નારી નહિં
 માનેા દેખિને ન્યે સુરલોકજીા ૨૨ા
 વળણાા ૨૩ા સુરલોક ન્યે મણિ દેખેતોા
 પેણ મુવે મુકું જ્ઞેને નહિંરેા બેગી કહે મ્હારાજ
 છેા તમોચતુર મ્હોટાછો સહીરેા ૨૪ા
 કડવું ૨૫મું ૨૬મું ૨૭મું ૨૮મું ૨૯મું ૩૦મું ૩૧મું ૩૨મું ૩૩મું ૩૪મું ૩૫મું ૩૬મું ૩૭મું ૩૮મું ૩૯મું ૪૦મું ૪૧મું ૪૨મું ૪૩મું ૪૪મું ૪૫મું ૪૬મું ૪૭મું ૪૮મું ૪૯મું ૫૦મું ૫૧મું ૫૨મું ૫૩મું ૫૪મું ૫૫મું ૫૬મું ૫૭મું ૫૮મું ૫૯મું ૬૦મું ૬૧મું ૬૨મું ૬૩મું ૬૪મું ૬૫મું ૬૬મું ૬૭મું ૬૮મું ૬૯મું ૭૦મું ૭૧મું ૭૨મું ૭૩મું ૭૪મું ૭૫મું ૭૬મું ૭૭મું ૭૮મું ૭૯મું ૮૦મું ૮૧મું ૮૨મું ૮૩મું ૮૪મું ૮૫મું ૮૬મું ૮૭મું ૮૮મું ૮૯મું ૯૦મું ૯૧મું ૯૨મું ૯૩મું ૯૪મું ૯૫મું ૯૬મું ૯૭મું ૯૮મું ૯૯મું ૧૦૦મું

(૫૮)

મૃદાલશાસ્ત્રાખ્યાન.

૧૧ ૧૧ઝેલું ફરિને ફૂંવર પળિયો ૧૧દૈતે વિ
ચાર્યું અંતઃકર્ણ ૧૧ મણિ લઈં ફૂં ફપટ ફરીતો ૧૧
મૃદાલશા પામે મર્ણ ૧૧૧૧ મૃદાલશા મરે કે ઝે
મરે ૧૧ઝેઝેમાંથી ઝેફ વાનું થાયા પછી રીતુ
ધ્વનની પૂઢ લીધી ૧૧ છાનો માનો ન્નયા રાપે
લા સરોવરે આવ્યો ફૂંવરને ૧૧ મળ્યા પેલા ઝેના
ગા પાતાલ કેત્તુ ઝે નેયું આવી ૧૧ છે ઝફાં મ્ફા
રો લાગા ૧૧૩૧ દિવસ કેટલા વચ્ચે નવાઈ ૧૧
ધર્યું વિપ્રનું રૂપ ૧૧ તે દિવસે થયું ઝસુર નાગને ૧૧સ્ફ
વારો આવ્યો ભૂપાજી ૧૧ રીતુ ધ્વન ત્ફાં ન્ફાવા ઝેઠો
૧૧ઝેફ ઝેઠો દીઠો રૂષીજી ૧૧ વૃહ રૂપે પોતાનું કીધું
ને ૧૧ તે કહે ફૂં ફુજીજી ૧૧પા રાય પુછે છે પ્રેમ ધરીને
૧૧કેમ ઝેઠા મુનિ નન્ના ૧૧ નિશ્વાસ મુકો છે ઘડી ઘડી
૧૧નળ પૂર્ણ લયો લોચન્ના ૧૧૩૧ ફર ફપા ઝેઝેઈ
ને ૧૧બોલ્યો પાતાલ કેત્તુ ૧૧ ઘણું ફુઝ છે મ્ફારા ફર્મ
૧૧ને પુછો ધારી ફેત્તુ ૧૧૭૧ વરણ લોક મહીં ફૂંવ-
સુંધું ૧૧ઝતિ તેજી મ્ફાં નામા ૧૧ઝેફ બ્રાહ્મણને
ઘેર ફન્યા ૧૧ રૂપે ન્નેબન ધામા ૧૧ તે સાથે વિવાહ મ-
લ્યો પુત્રનો ૧૧ત્ફેના બાપને ઈચ્છા ઘણી ૧૧ફન્યાક
ફે મુલ પેણ છે ૧૧ નેજીં મૃદાલશાનો મણિ ૧૧લ

તે અયોધ્યામાં પરણી છે । રીતુધ્વજ તેહનો કંથા
 તેલેવાડું જાવિયો છું । દેખાડો તેગામનો પંથા
 પળાસત્યવાદી શત્રુ નિતરાન્નાસત્યપાળે તે-
 નોડું મારાડું રંક રૂશીનું કાર્ય કરતાં । મુખથી ન
 નિકળે નકાર । ૧૧ । ફરો તમો કોણ દેશ વસો
 છો । કેમ જાવ્યા જા સરોવર ઘાટ । ને ન્નણતા
 હજોતો દેખાડો । અયોધ્યા કેરી વાટ । ૧૨ । વા
 ચેક સુણી તે વિપ્ર કેરાં । ડુંવરે કિધો ડંડ પ્રણામ
 । પ્રભુ ન્હે ને ન્નેવા ન્નજો છો । તેતો મ્હાંડું ના
 મા । ૧૩ । તે મણિ મ્હારી પાસ છે । પણ ફરો ને
 ન અપાયા । મૃદાલશાએ ન્ને ન્નણેતો । વાત વિ
 પ્રિત થાયા । ૧૪ । દૈત ફરે સાંભળારે રાન્નાએ
 અર્થ સરસે મ્હારો । તો કાલે મણિ આપિ રી । ભુ
 પતિ પાછો એ ત્હારો । ૧૫ । સત્ત વચન આપ્યું
 પાપિયે । વળી એમ જોલ્યો વચન્ના । આવતાં મુ
 ને વારે મળ્યા હતા । નાગતણા બે બે તન્ના । ૧૬ ।
 તેણે ફહાવ્યું ભૈતે ફરે ન્ને । અમને પારી સંઘ્યા
 કાળા વસ્તુ અનોપમ લાવવી છે । માટે પાછા ન
 ન્નશો ભૂપાળ । ૧૭ । પછે રાન્નયે મણિ છોડિ
 આપ્યો । પાપી પાછો વળિયો । પાતાળમાં દે

(૯૬૦)

મુદાલશીઆખ્યાન.

પાછોઆવિનાગકુંવરને મળિયો ૥૧૮૦૭૭૭
લુંરિતુધ્વને ફહાવ્યુંછે ૥ જાનછે મારેકામા ૥ મૃગ
યા રમવા નવ આવરી ૥ રેફેને તમારેધામા ૥
૧૧ના નાગ પુત્ર પાછાવળ્યા ન્નણ્યું ૥ મિત્રે જાતા
આપી ૥ પછે અયોધ્યામાં વિપ્રને રૂપે ૥ દોડતોઆ
વ્યોપાપી ૥ રના ૥ વળણ ૥ ૥ પાપી
પ્રપંચકરી રોતો આવ્યો ૥ પાત્રવદિધો મુજરે ૥
રાજસત્તામાંઆવિ મળિયો ૥ સાંત્વણ રુત્તન
રૂજરે ૥ ૨૧ ૥ ૥ ૩૩૩ ૥ ૨૪ મું ૥ ૥
રાગવેરાડીની ચોપાઈ ૥ ૥ દૈત આવ્યો આ
યોધ્યા ગામા રૂવેરીતુધ્વનનું લઈ નામા ૧૧ પ્ર
ન્ન સરવે વિસ્મય હોય ૥ આ આહ્વાણકોણકાર
ણ રોય ૥ ૨ ૥ રાજસત્તામાં આવી પડ્યો ૥ હાય
હાય કુંવરકુહી રડ્યો ૥ ૩ ૥ યેષ્ટાદૈતે માંડીકોકા
ફેડે મારીહીક મૂકે પોકાજારાય રાત્રુનિત વિ-
સ્મય થયો ૥ સમાચાર પુછવા પાસે ગયો ૥ ૧૧ ક-
હો રશિભુ ફહાંથી આવિયા ૥ ૧૧ વિપ્રિતયાત્ર્યાં-
થી લાવીયા ૥ ૧૧ આહ્વાણકેસાંત્વણ રાજન્ન
૥ નિશ્ચેનારીપામ્યો તુલતન્ના ૧૧ ૧૧ સરોવરમાં-
થી મગરેગળ્યો ૥ ૧૧ હું હતો પાસેને તેરળ્યો ૥ ૧૧

ઝેરું કહી બેઠોશિરાયારાન્ન પડિયો પ્રથવી માં-
 હાના પૂત્રનું સંતારી હેતા અયોધ્યા પતિ થ-
 યો છે અયેતાના બેઠો થઈ માંડ્યોટળવળાટા
 હો કુંવર કહાં બેવડાવો વાર ૧૧૧ શત્રૂ નિતનેવા
 રે સફ કોયા પ્રથવિ પછાડો બાઈતે રોયા ૧૨૧
 મ્હારા કુંવર ક્યાં ગયો પરહરી વાંધવા વહુ શામા
 ટે કરી ૧૩૧ આખૂં નય કરે છે રદના ન રવે મૃદા-
 લશાસ્ત્રિ જન્તા ૧૪૧ એ બોલું નથી મર્ણ પામ્યા
 વન્તા સાયું હોયતો મુને ચ્હટે સન્તા ૧૫૧ સન્ન-
 સર્વને વારે સુંદરી નિશ્ચેવાત નથી એ ખરી ૧૬
 ૧ નૂઠા બોલો એ બ્રાહ્મણ હરી ૧૭૧ એ કહેતે નાથી
 શું વધ થશે ૧૮૧ મૃદાલશા એ તેજો રૂષી દેવા
 પાતાલ કેતૂ આવ્યો તતક્ષેવા ૧૯૧ શું નૂઠો મુને
 તું કહે પાપણિ સાધવિ હોય નવ પાસે ધણિ ૨૦
 ૧ મૃદાલશાયે તવ વાણિ લણિ ૨૧૧ શું દેખાડો મ્હો
 ટમ આપણિ ૨૨૧ ન શકે કો સ્વામિને ફણિ ૨૩
 ૧ એક એ ધાણિ આંધી મુન તણિ ૨૪૧ ત્યારે રિત-
 યે છોડી નાખ્યો મણિ ૨૫૧ ન્હણું તવ મર્ણ પામ્યો ધ-
 ણિ ૨૬૧ તુર્ત તાળવું કાઢું આ ફણિ ૨૭૧ નિવચાલ્યો
 સુરલોક ન લણિ ૨૮૧ ત્યારે દૈતરિ ન પામ્યો જન-

તિ ઘણીા મ્હેં મારી નારી રાત્રૂ તણીારજાને
 મુને મૂકી આવી પાપણીા તો સુખે કેમ રહે એ
 ઘણીારપા મરસે રિતુધ્વલ આવી ઘેરા મ્હારા
 તાલકેત્રનું વણિયું વેરા રદા મ્હેવું કહિ પામ્યો
 અંતરધાના પછે સસરોજી આવ્યા તે ઠામા
 રજા મોઈ લેવારે દિઠી વધૂા તવરોવાલાયું
 નગ્ર બધૂારડાગિઠ્યો રોતો રાત્રૂ નિતરાયામૃ
 દાલશાની લીધી કાયા રજા સર્વ મળિને દિધું દ-
 હેના રત્નાન કર્ણુ તોયે નહિંયેના ઊના પુત્ર વધૂબ
 ન્યો પરચર્યાં પ્રમો માત પિતાને દુખિયાં કચ્યાં
 ડાઝાએ મ કુદન કરતાં અશ્રુ લેરા મ્હે વેરાન કું-
 વર આવે છે ઘેરા ડરા થાય માનશકન અતિ
 ચિંતા ચીત્તા અયોધ્યામાં દિધું વિપ્રીતા ડડા ઘે
 રશબ્દો શ્રવણે પડેા ત્રાહ્યે ત્રાહ્યે ફરી લૂપરડેા
 ારું નગ્ર વિષે ઊપન્યો ઊત્પાતા કુંવરે મન્ન વિ-
 ચારીવાતા ઉપા ઊચાટે પેઠે પૂર માલ્યેા પ્રભુ ભેઈ
 ને વિરુમય થાયા ડડા છોડ દોડ્યા લૂપતિલ્લણી
 ામ્હારાલ આપો નિ વધામણી ાડડા દુઃખ નવ
 મન ધરશો રજા ઓ આવે છે અહીં રીતુધ્વલ
 ડડા મ્હેવી સુણી પ્રભુની વીનતી ા ઊધરડ્યો

त्हां अयोध्यापति ॥ उलाभरे अते शंसायुं हशो ॥
 मुवो पुत्र इयमलुवतो थशो ॥ रणा हर्ष अश्वत्तरी
 पंधे पण्यो ॥ अहेवे आवतो पुत्र स्फामो मण्यो ॥ ११
 ॥ गणे लपेटायो नै ताता ॥ कोणे निवाज्यो दहेनीवा
 ता ॥ रणा ज्ञाकाश मार्गे ब्राह्मण आवियो ॥ ते स
 मायार अशुल लावियो ॥ १३ ॥ त्हेणे पुत्रने मुवो
 इह्यो ॥ दूरी पुत्र के म निवतो थयो ॥ १४ ॥ तातल
 मुने कांछ थयुं नपी ॥ नूठो को ब्राह्मण सर्वथी ॥
 १५ ॥ मृदालशानी प्रछीवाता ॥ पछि करतो त्हां
 आं सुपाता ॥ १६ ॥ म्हा ३ मर्ण के म पामे प्रेमदा ॥
 साधवि सत पाणे छे सदा ॥ १७ ॥ त्हारे पिताये
 वाणी लणी ॥ ते ब्राह्मण लाव्यो तो मणी ॥ १८
 ॥ ते मणिनुं वधु ने दरराण थयुं ॥ तत्काण ताणवूं
 द्वाटी गयूं ॥ १९ ॥ दैह पजीते देकाणे दूरी ॥ माया ते
 हुनी धरन्ने परी ॥ पेना ॥ २० ॥ वावण ॥ २१ ॥
 ताणवूं द्वाटी प्राण गयो ॥ अजे वात कुंवर सांल
 जीरे ॥ मृदालशाना मर्ण थडी ॥ पज्यो धर्णने भू
 रछावणीरे ॥ २२ ॥ ॥ २३ ॥ ॥ २४ ॥ ॥ २५ ॥
 राग परनियानी दंशी ॥ ॥ पितालु केरां व
 यन सुणीने ॥ पुत्र पडियो लोभ ॥ २६ ॥ ॥ २७ ॥

(૬૪) મૃદાલશાખાખ્યાન.

શ્વહતોગાને જીડી ચાલ્યો વ્યોમાપાખ્યેત-
નથયો રિતુધ્વજાશરીરે વાધ્યું સ્ત્રીતાકાષ્ટવ-
તકાયા ધર્ષરેા બ્રહ્માન્ડ મુદ્ધિયું ચિત્તાપરાધિ-
ત્તત્તમ થયો કુંવરો લીતરબાળા લાગીા હાંહાં
નારી કરતો જીહ્વોા મૂરછા ફતીતે લાગીા ગા
મુગર વ્હોણા મુસ્તકેા રેણુથી ભરાતા કેશાકાન-
મનિકામનિ કરતો ધારોા વળિધરમાં કરતો પ્રવેશ
પાઠામેડિ અટારીને ગોખને તાંા સૂતી દીધીસેન
પશું હાસ્ય કરી સંતાયાં નારીા બોળો ભાગું બેળા
પોાએ મનડીને હોએ મનડીનેા મૃદાલશાખુજસ
માનેમ ચલાવો તેમ ચાલુંા નેપડે મુજને ગમાડ
પાકુંધને ફહાં ફકલાવો કામનિા તમો મૂને ઘણું વ્હા
લાંાએ મ ફહિને રોવા લાગ્યોા વળિ બુવે ખૂણા
વંચાળાા ગાદાસી ફહે સ્વામીશું બોળોા એપ
ર રૂઠ્યા શ્રી ભગવાના આપણું ઘર જીલ્લસ કરી
પરાણિયે વસાવ્યું સ્મશાનપાતાતે તો હાથિકદિન
આવેા ને જીપાય ફીને લાખા કનકવરણીકા
યા નેનીાતે બાળિને ફીધી રાખાલા મહેવો
બોલતે દાસી કેરોાતે સ્વામીથી કયમ સંખાયા
તેમનો તેમ જીઘાડે મસ્તકા સ્મશાન ભણિતે

બન્યાપનાઆવીને જિત્નો રહ્યો ન્યાંપાશમાની
 રાખોડીપ્રદક્ષિણાતે પુંઠેકરતોપાપોતાનાબેફુ
 કરત્નેડીપાપાશુભામનિજીત્ત્વમથયાંછોપાસ
 મવિસરત્નેડંડામ્હારાસમનેજોલોનહિંતોપા
 દેફકરીશસતખંડાપરાદહાડીસાદકુંકુત્તમ
 નોપાત્તમોરોમુનેનથીકર્તોપાહોકોકીલાનાદી
 વિચારતેપાહૂંમુવોછજિંતૂંમર્તોપાપાપાએમશુક
 રોછોછોકરવાદીપાપાણિપાખોપ્રેમપાપાજિઠો
 કેલાંજિઠોકેલાંપતિનીબાણીમ્તાપદાપાપા
 મનવ્યાકુળતેકાંઈનબ્બણોપાજોલેઘેલાંઘેલાં
 પાત્તકાંમૃત્યુકેમથયુંરેપાહૂંથયોનતુંથીકેલાં
 પપાબન્યોફાથથીજોસરડીનેપાપાજોડીનોઢ-
 ગલોકિધોપાપામરીમાંગાંસડોખાંધીપામસ્તક
 ડીપરલીધોપાપદાપછેદેશમાંતેકરવાલાગ્યો
 પામમથોખારેવાટારંજેચળિકોએફનેમારેપાપા
 ન્નમન્નજિયાટાપાપામાતપિતાએપૂઠેદોડ્યાં
 પાફેફુંવરપાછોઆવાદાડુણવનમાંપરવર્યો
 નેતાંપાપરવતશુક્રનેવાવાપદાપિદટવાદેયા
 લતાંપાપૂઠેધાયારાન્નરાણીપારીતુધ્વજપછી
 નવદિઠોપાન્હેનોપ્રેમદામાંછેપ્રાણીપાપાપાએ

વેત્રઃ ક્યાવ્યું ગંગાકેરું ॥ ત્હાં બેઠો રાત્રકુમાર ॥
 લલન મુખે લામનિનૂ ॥ નૈણે તે નળની ધાર ॥
 રૂ ॥ ॥ વળણ ॥ ॥ તરે નૈણે જશ્વઘણાં ॥
 ॥ ધ્યાન નારીનું તે ધરે ॥ પછે માત પિતા ત્હાં જાવિ
 મળ્યાં ॥ ને કાલાવાલા કહિ પેરે કુરે ॥ ર ૧ ॥ ॥
 કુરું ॥ ર ૨ ॥ ॥ ॥ રાણ જંદોલ ગોડી ॥ ॥
 માત પિતા પ્રેમ પ્રોચરે ॥ હો કાલારે ॥ તમો મુ
 કો મનનો શોક ॥ કુંવર કાલારે ॥ પાછું કોઈ કુંવ
 નથી, હો કાલારે ॥ બે ગયું હોય સ્વર લોક ॥ કુંવ
 ર કાલારે ॥ ૧ ॥ કાલે કન્યાને પ્રાણ શું, હો કાલા
 રે ॥ જો થકી રૂપ રત્ન ॥ કુંવર કાલારે ॥ તે માટે મં
 ધિર જાવિયે ॥ હો કાલારે ॥ રખે લોપો હમારાં ય
 ચન્તા ॥ કુંવર કાલારે ॥ ૨ ॥ વન વસવું છે દોહ્યવું
 હો કાલારે ॥ રૂઠાં તો વિદ્યો મ્હોટાં થાયા ॥ કુંવ
 ર કાલારે ॥ જા ॥ કુને તી લોકો માં થશે ॥ હો કા
 લારે ॥ સ્ત્રિને માટે વસવું વન્ત, કુંવર કાલારે
 ॥ ૩ ॥ રૂઠે વું જાપણા કુળમાં થયું નથી હો કા
 લારે ॥ તે માટે મુકો પરિતાપ ॥ કુંવર કાલારે ॥
 માગ્યાં પરાયણાં પ્રાવરી ॥ હો કાલારે ॥ કાં
 ઈ કુરશું મ્હોટાં ખર્ચ ॥ કુંવર કાલારે ॥ ૪ ॥ ઘે

२ जिष्णोदक जिज्ञासतां, हो कालारे॥ तेलयो
 ने नीत्य शरीर, कुंवर कालारे॥ अहं पोतानि
 मेणे अंगधूयो॥ हो कालारे॥ कैं दहाडुं न्हावण
 नीर कुंवर कालारे॥ पोतात्तां यूवा अंघनने अर्गल
 हो कालारे॥ इस्तुरी नित्य योणाया॥ कुंवर काला
 रो॥ नेयिअंगे गन्धमचास्तना, हो कालारे॥
 अहं तस्म योणवी डाय॥ कुंवर कालारे॥ डात्ता
 मेजी अटारी अजेसवुं, हो कालारे॥ फोडवा पखं
 गतणाठी॥ कुंवर कालारे॥ ७॥ अहं स्तूवं सत्या
 जिपरे, हो कालारे॥ कैं डांकरा प्रूये डाय॥ कुंवर
 कालारे॥ ७॥ डात्ता इत्थोव किर्तन थैरहे॥ हो काला
 रे॥ न्नगवुं प्रातःकाण, कुंवर कालारे॥ अहं
 वाघवड् जोले घणो॥ हो कालारे॥ लयपमाडे
 दासु सियाण॥ कुंवर कालारे॥ टा अहं यातूर मा
 सछे दोहेला, हो कालारे॥ तेम सीतकाणनी
 दहाडा॥ कुंवर कालारे॥ ताप घणो जिष्णकाण-
 मां, हो कालारे॥ नव थोले देहमां प्राण॥ कुंवर
 कालारे॥ ला अज्ञा मात पितानी पाणिये
 हो कालारे॥ अजेम चदे शास्त्रने न्याया॥ कुंवर
 कालारे॥ मात पितानी अज्ञा विना हो कालारे

તપ આચરે તો ફળ નહોયો કુંવર કાલારો ॥ ૧૭ ॥
 વળણ ॥ ॥ તપ હોમ ખંડ ના પામતા ॥ માતપિ
 તાની આજ્ઞા વિન ગ્રહેરે ॥ વિપ્ર પ્રેમાનંદ ત્વણે ॥ ૬
 હે પુત્ર વચન શાંશાં કહેરે ॥ ૧૧ ॥ ॥ ૬૬ ॥ ૨૭ મું
 ॥ ॥ રાગ માડુ સોરઠીની ચોપાઈ ॥ ॥
 રિતુધ્વજ તે જોલ્યો વાણી ॥ આંખ ડિયે ત્વરીને
 પાણી ॥ ૧ ॥ ઘેર આવું શં સુખ જનણી ॥ હાય મોઈ
 મૃદાલશા રાણી ॥ ૨ ॥ કહેરો શી સગાઈ વંજાણી
 જાવું જાજાને જાપો ને જાણી ॥ ૩ ॥ ને દહાડે
 ચ પુરૂષ પુરાણી ॥ તોયે નમજે મૃદાલશા રાણી ॥ ૪
 ॥ તેલું મૂજ નુવે ને પ્રાણી ॥ કેમ વિજાણું મમધ-
 ણીયાણી ॥ ૫ ॥ માયા કેમ જન્યે તૂલાણી ॥ પીવા
 યછે ફુલની ઘાણી ॥ ૬ ॥ માટે જાણા મ્હે જોઈ મા-
 રી ॥ મ્હારી શિ સગાઈ સંતારિ ॥ ૭ ॥ જાંથી જિની
 શવાત નિરધારી ॥ ન્હારે જોલે મૃદાલશા નારી
 ॥ ૮ ॥ મ્હેં તો પૂજ્યા નથી મોરારી ॥ તેવાત તો મન્ન
 વિચારી ॥ ૯ ॥ ને સેવ્યા હોય જિમયાધારી ॥ તો કેમ
 મરે ગાંધર્વ કુમારી ॥ ૧૦ ॥ માતપિ તાનરા ખોવારી
 ॥ ૧૧ ॥ મોનેગી તમો સંસારી ॥ ૧૨ ॥ ને જાણે જિઠા
 વા ત્રિપૂરારી ॥ તોયે હું નવ જાં ફારી ॥ ૧૩ ॥ તમે

(૯૭૦)

મૃદાલશાસ્ત્રાખ્યાન.

મનમાંને તે કરન્ને ॥ મ્હેં તો ગૃહસ્તાશ્રમને વર
ન્યો ॥ ૧૩ ॥ અભાગિયો ફૂંતમો પેટ સરન્યો ॥
એફેવું નાણીને પાછાં કરન્ને ॥ ૧૪ ॥ નિશ્ચે ફુંથ-
યો ને ગદા ॥ ફૂંત ખપે કરો છો ફોફટ ॥ ૧૫ ॥ પાને વાટે
ફું ભૂટાયો ॥ તે વારનો સોધું ક્યમ પાયો ॥ ૧૬ ॥
સર્વે થયું મ્હારે નિકંદા ॥ ફૂંતો છજીં ત્નાયે ગમંદ
૧૭ ॥ મ્હેં તો સગાઈ તમારી તોડી ॥ તે માટે ચોળી
મ્હેં રાખોડી ॥ ૧૮ ॥ ત્યારે બોલ્યાં છે માવડી ॥ મુ-
ને કહાં સડે છે આવડી ॥ ૧૯ ॥ વહુ આડુ સરવની
મરે ॥ પણ તારી પહેકોઈ ના કરે ॥ ૨૦ ॥ મ્હાં કહું
કુંવર જી કરો ॥ મ્હારા સમતમો પાછા કરો ॥ ૨૧ ॥
ત્નાવ સગાઈ તો ફાંઈ રાખો ॥ ૨૨ ॥ મતર છોડી શે-
નાખો ॥ ૨૩ ॥ કહું નવ માન્યું લવલેરા ॥ ૨૪ ॥ કુંવરને
મન વાઘ્યો ફળેરા ॥ ૨૫ ॥ ઝ્રેવો વિચાર માતતા
તે કહ્યો ॥ તવ કુંવર ત્હાંથી ન્હાસી ગયો ॥ ૨૬ ॥ વૃ-
હ પદ્મા પૃથ્વીયે દળવળી ॥ ૨૭ ॥ યોધ્યા ચાલ્યાં ફળ
કળી ॥ ૨૮ ॥ વહુ દિકરાનું દુઃખ ન છાંડિયું ॥ ૨૯ ॥ શત્રુ
નિતે રાજનસન માંડિયું ॥ ૩૦ ॥ ૨૬ ॥ ૩૧ ॥ કયાં તો ઝ્રે-
રલેથી રહિ ॥ ૩૨ ॥ શી તુલ્ય ની શી ગત થઈ ॥ ૩૩ ॥
માખા પની માયા તે છાંડી ॥ ૩૪ ॥ ૩૫ ॥ ગંગા રેત પ

માંડીપારતાનારીનીલશ્મફેઠાં પાથરીા મુઃખે
 મૃદાલશા સુંદરીા રહ્યા માથે નરાતડકે બળતો
 પનાથિ નારી સાહુદળવળતો ॥૩૦॥ મુખે વીકા
 સીકરે બહુનાદા કરતો મૃદાલશાને સાદાણી
 પારોઈરોઈ કુહ્યાં રાતાં ચક્ષાથયો દૂરબળ નવ
 પામે ભક્ષા ॥૩૧॥ મુઃખે મ્હોડું ડહાડું વાધિયું ॥ તર
 ણિકાને તન સંતાપિયું ॥૩૨॥ મનમાં મૃદાલશા
 તણોછે સાંસો ॥ કાયાથઈ શામળપતપત્કાંવા
 સો ॥૩૩॥ ॥વળણા ॥ ॥મૃદાલશાનું
 સ્મરણ ફૂલું ॥ તે કથા શ્રેષ્ઠલેથી રહીરે ॥ ચારલા
 ગી વીરને ॥ પછે નાગને ચિંતાથઈ સદીરે ॥૩૪॥
 ॥ ॥કડવું ॥ પારદમું ॥ ॥રાગવેરાડીનીદેરી
 ॥ ॥૩૫॥ નારદ વદેવળતું ॥ સાંભળ યુધિ
 શ્વર રાય ॥ પ્રાતઃકાળે નાગ આવ્યા ॥ તેને જિલદ
 શ્રંગ નભાય ॥ શામેવા સુંદર સાથે લાવ્યા ॥ બન
 ન્યો બાળક સ્હોતા ॥ સ્વરોચર પાળે જાવિને ॥ રિ
 તુધ્વનની વાદડી નેતા ॥ રા ॥ ચારલાગિ ન જાવિ
 યો ॥ ત્યારે ગયા જયોધ્યા માંહો ॥ પૂછી વાતને ભ્ર
 તરુમારો ॥ કહો ગયો તે જ્યાંહો ॥૩૬॥ પ્રભુ સ્વરો
 તિકહે છે ॥ રોતો રાત્રિ નિત રાત્રિ ॥ તેને તમારો

શાન નિવાશં ॥ માતપિતા તનિરાલ મૂઢ્યું ॥ વિ
 રાખોત્કે ખાશં ॥ ૧૩ ॥ ॥ વળણ ॥ ॥
 વિરા ખાસી વિપત તુલને ॥ ને જીઠો રાલ કુમારે
 મૃદાલશાસરખી માનુની ॥ લાવું સ્ફુલ્લ ખાઠારે
 ॥ ૧૪ ॥ ॥ કુડવું ॥ ૧૫ ॥ ॥ રાગ મેવાડની
 દેશી ॥ ॥ ૩૨ ॥ નારદ વદે વળતું ॥ સુણોયુ
 ધિષ્ઠર રાનંતળુ ॥ સ્નેહ વચન સુણિ નાગકેશ
 ॥ તવ ખોલ્યો શે ત્રુભિત તન્ન ॥ ૧ ॥ ખોરી
 વાત ભતતે નમળે ॥ મૃદાલશાની કાયળ ॥
 ફરિફર શ્રહ્યા મળિને ઘડે તોયે ॥ ઝહે વિન નિપ
 ન થાયળ ॥ ૨ ॥ તમો મંદિર પધારો તમરે ॥
 લોગવો ન્હાતા વિધલોગળ ॥ મૃદાલશાખા
 વી કહે પધારો ॥ મ્હારો ત્હારે જિતરી નેગળ ॥
 ૩ ॥ ઝહે વું કહીને ખાસન વાળ્યું ॥ ત્તરમગાંસ
 ડિ ખોલેળ ॥ ૪ ॥ મૃદાલશા ઘેર નર્ઝજે ॥ ઝહે
 વાંઘેલાં ઘેલાં ખોલેળ ॥ ૫ ॥ નાગ પુત્રે જિપા
 યો કિધા ॥ પેળ કહ્યું નંધરે કાનળ ॥ ૬ ॥ પછે મૃદા
 લશાની શોધને અર્થે ॥ ત્તમિ નેયાં ત્રણલૂ
 વન્નળ ॥ ૭ ॥ પાપમ સત્તાને શ્રહ્યા સત્તારે ॥ વળિ
 ને યું વૈકુંઠળ ॥ ૮ ॥ શૈવ લોક કુરિ કુરિ ને યું ॥ ખાખ્યા

(१४) मृदास्तराच्छाट्यमान.

पृथ्वीनो अंतर्गतं तादात्म्यं येषां शेषे न्येष्टेने आये
 तावज्जिरितुं ध्वजपासेरेहं ता निसाये न्येष्टे मं-
 दिरेतापण तातने वात न केहं ता ता अन्न जि-
 धं मित्रोने न श्रयेताने आभो दिवस विदास
 ता शरीरे कष्टीत थर्धं जन्त्योता जाण्या अमे-
 ष्ट मासं ता ता अमेष्ट दिवस पिताये पूछं ता
 दूजणां दिसे तमतन्ता ता शोक सागरभांजू
 ज्या शोता नयि स्तेवात् लूवन्ता ता लायाय
 क सांलणी तात तातां तापछि जोल्या लरि-
 ने यक्षं ता मैत्रि करशो ज्ञाता पुठे तेते ता माथे
 छे दुःखनां वृक्षं ता पणा पूर्व कथा सांलणिये
 पिता ता अमेष्ट अयोध्यातो लुपाण ता ते-
 नी साथे मैत्री हमारे ता प्राण पे अति व्हालता
 ता पणा तेने मृदालरीता नारीता हमे लाति इहि
 जोलावी ता प्रेमदाते मृत्यु पाभीता वात थर्धं
 गठ लावी ता पणा विनता वियोगपी बैराग
 जिपन्योता तेज सन्त्यस्तनो सीधो ता दूरीने
 कन्याने नव परण्योता जिपाय अमेष्ट न सीधो ता
 ता मृदालरीता आयेतो जिठे ता नीने नही जिपाय
 ता तेने गीतो हमो पणा नेगीता दूजणी ते

મૃદાલશાસ્ત્રાખ્યાન.

(૭૫)

થેદિ કાયળા ॥૧૪॥ તાત ફે તન આને ફોછો ॥
 એલું એકલ કામળા ॥ મૃદાલશાસ્ત્રાણીને આપું
 ॥ ખરચ પડે નવ દામળા ॥ ચાલો નઈયે ઈશ્વર પા
 સે ॥ સેવિયે શ્રીત્રિપુરારળા ॥ લગિતે ફીને શંભૂ
 કેરી ॥ તે આપેશે એ નારળા ॥૧૬॥ ॥

વળણા ॥ ॥ નારને તે લવાડ શો ॥ સુણીપુ
 ત્ર પ્રસંન થયારે ॥ જાપ્સરા જો જનંત લઈને ॥
 લોળાને લોવન ગયારે ॥૧૭॥ ॥ ફડવું ॥
 ૩૦ મું ॥ ॥ શગવસંતની દેરી સભની ॥

॥ ॥ શિવને રીતવવા ॥ નૃત્ય જાહે સંગિત ના
 દા શિવાટેકા ॥ કૈલાસ શિખરે આવ્યા ત્રણ
 ॥ સાથે જાપ્સરા જનંતા ॥ લોળાને લુવને નૃ
 ત્ય માંડ્યું ॥ ફૂલ્યો કામ વસંતા ॥ શિવા ॥ ૧ ॥ તાલ
 મુંડંગ ઊપંગ ને વેણા ॥ ખોલે ઝમઝમ પાગ ઘુઘર
 ॥ જરજર કરે લોળાની જાગળ ॥ પૂઠે પુરે પુત્ર સ્વ-
 સ્વરા શિંગારા તાલ સૂર ચૂકે નહીને ॥ નાચે ફદિ
 ને મરડી ॥ ફેર ફૂદડી ફેર પ્રેમદા ॥ જન્યો જન્ય લૂલ
 તરડી ॥ શિવગાડા ॥ નૃત્ય સુંદર નાગે માંડ્યો ॥ થૈ
 રહ્યો થૈ થૈ દારા ॥ શટંગાર સભ્યા સફુ કામની ॥ ફંકે
 મળના હારા ॥ શિવ ॥ ૪ ॥ હાવલાવને ઈને શંકર

પામંદિરમાંથી ડોલ્યા પાખ્હાર નીકળી નાચવાલા
 ગ્યા પાથૈયૈ મુઃખે બોલ્યા પાશિવલુ વિરાલેછે, નૃ
 ત્ય જાહે સંગિત નાદાશિવના પાસિંગી તુરન્તા
 ફર જતિયો પાવિખેરી ત્હાં જરાયા નાગ અખિ-
 ન ગુલાલ ઊરાડો શંકરને ભક્ત મ સુહાયા શિવ
 પાડા ફેંદે ફર સ્પર્પના સળકે પાવાગે ડમરુને ડાકા
 આવોરે ઊમયા વર કહે છે પાપ્રેમે મારે હાડા શીવ
 પાડાની લકુંડલુ નાચે અમઅમા સર્વ સાધ્યું સં-
 ગીતા નાગનો નૃત્ય સુંદર દેખી પાહરખ્યું શંકરનું
 ચિન્તા શિવાદા માગો નાગને બેઠે ઈએ તે પાફુંડ
 વો તૃપ્તિ માના અરે શિવ મૃદાલશાલુ વેળાએ
 માગું વરદાના શિવાલ્લા શાત્રુ નિતનો રિતૂંલ્લ
 કુંવરા તેહેની મૂઠે છે નારા મૃત્ય સન્નિવન થાયે
 નારી પાછે પ્રીતવડે સંસારા શિવાવના ત્હમો પ
 રને અર્થે આયશ કિધો પાફુંડરખ્યો કહે હરહરા
 એ મૂઠ મૃદાલશા નિરજો અહેવો જાપું એક વ
 રા શિવાવશા ભમૂના તીરે ભજો ત્હમો પાફુંડ
 એક અનૂપાના આહુ હરને પીતૃ કેશાકે આપ-
 ને ત્રિપિન્ડ દાના શિવાવશા અધ્યેનો પીંડલા
 ગી બેબે પાત્રાફેંણનો તે જગધારી પાતેની મ-

ધ્યમાં ફેણ ફાડયે નરશે ॥ મૃદાલશાસ્ત્રે નારીશીવ
 ॥ ૧૩ ॥ ॥ વલણ ॥ ॥ નિકળશે મૃદાલ
 શાનારી ॥ અફેવું ફફીને ફરવળ્યારે ॥ વર નવપા
 મ્યા પન્નગ ત્રણ તે ॥ નમુનાને મારગ પળ્યારે ॥
 પદા ॥ ૥ ફડવું ડરમું ॥ ॥ રાગ ગોડીની મો
 પાઈ ॥ ॥ પન્નગ ત્રણ નણ ફરવિત થયા ॥
 ગંગાને ઊપ ફેંડે ગયા ॥ ૧ ॥ પિતાયે તવ વળાવ્યા ત
 ન્ના ॥ ન્નજો ન્યાં રિતુધ્વજ રાજ ન્ના ॥ રાફેતા ન
 વર પામ્યાની પેરા પણ તેડિ લાવને તેફને ઘેરા ॥
 ૩ ॥ ફું આવું છું શ્રાદ્ધ લ કરી ॥ ન્ને ઊં નડે છે એ સુંદ
 રી ॥ ૪ ॥ ન્ને ત્હમને લાગશે આવતાં વારા તો તે
 ત્હાં મરશે નિરધાર ॥ ૫ ॥ આફેવું ફફી વોળાવ્યા
 બાળાના ગ શ્રાધને બેઠા તતકાળા ॥ ૬ ॥ ૬ ॥ ન્ને
 શાખા પૃથ્વી પ્રચલ્યા ॥ નવતલ પિશ્તના મુક્યા પિ
 ન્યા ॥ ૭ ॥ મધ્યનો પિંડ વિડારણ કર્યો ॥ ૮ ॥ ત્રણ ફેણ
 વો મણિધર નિસર્યો ॥ ૯ ॥ ત્હેની મધ્યમાં ફેણ ચિ
 ડારણ કરી ॥ ૧૦ ॥ ત્હેમાંથી નિકળી સુંદરી ॥ ૧૧ ॥ લાવિશ્વ
 વસ્તુ તણી તે દિકરી ॥ ૧૨ ॥ ફરી ફેણ થકી અચતરી ॥
 ૧૩ ॥ મુખે નપતી પતિનું નામા ॥ ૧૪ ॥ ફેફ ફફાં આવી
 છજીં આઠમા ॥ ૧૫ ॥ અરજે તે દિઠી કુંમારા અ

થઈતિ કહ્યો સમાચારાપરાત્યારે પાયે પડી મૃ-
 દાલશાપાતમો પિતા સત્યદિલે મુલવશ્યા ૥૧૩
 ૥ મુને દાખવો વનનો પંથા કહાં બેઠો છે બેગીથ-
 ઈકંથ ૥૧૪ ૥ નાગ કહે તું જાવ પાતાળ ૥ મળશે
 સ્વામી સંસય રાળા ૥૧૫ ૥ પછે જાવ્યો લાવ્યો તેના
 ગદે રુદ્રોણા ૥ ચાર કર્યો બહુ પેર ૥૧૬ ૥ એકાંતે
 હતી એક જોરડી ૥ ત્યાં રાખી મૃદાલશા ગોરડી
 ૥૧૭ ૥ સફળ વસ્તુ તે માંહે લરી ૥ દ્વાર લીડી રા-
 ખી સુંદરી ૥૧૮ ૥ એક ધા એટલે થી રહી ૥ પેલા
 કુંવર મૈત્રને મળિયા સહી ૥૧૯ ૥ જાવતા દીડા
 બન્યો વીરા રિતુધ્વજે નેણે લરિયાં નીરા ૥ ૨૦ ૥
 ત્વલે લાઈયો કીધો વેવારા માણે માણે મુખ્યો
 મિત્રાચારારશા ૥ મૃદાલશાયે મુને પરહુચ્યો ૥
 તો તમો પ્રેમશા માટે ધરો ૥ ૨૨ ૥ દૈવે કીધો મુને દુ-
 બળો ૥ તો મન મૂકી તમો શાને મળો ૥ ૨૩ ૥ આ-
 ટલે દહાડે શાને આવિયા ૥ ૨૪ ૥ મૃદાલશાને લાવિ-
 યા ૥ ૨૫ ૥ સર્પ કહેરે મહિપતી સુણો ૥ ૨૬ ૥ અરબક પિ-
 તાજી છે હમતણો ૥ ૨૭ ૥ તેને સમાચાર હમથી
 થયો ૥ ૨૮ ૥ નાગ ઘણું દુખી થયો ૥ ૨૯ ૥ તેના મો-
 કલ્યા આપ્યા આમા કહ્યું પ્રોણા તેડી લાવો ધામ

(૮૦)

મૃદાલશાસ્ત્રાખ્યાન.

રજાતે શ્રાવે તો નમું ફું જન્ના માટે ચાલો બ્રા-
ન્યવ નન્ના રડા રિતુધ્વજ ફું સાધ્યો ભેગ
તો હવે શા ફોણા ભોગારના મૃદાલશાસ્ત્રે
પીરશે શ્રન્ના ત્હારે જા મુખ ફરે તો નન્ના ડબ
પાતે ત્હાનીને ફું કે મનમું જામનો જામ સૂધા
દુખે જમું પાડા મૈત્ર ફું રૂઝ થાય દૈવવાતા મૃદા
લશાસ્ત્રાપે હમ તાતા ડરા શ્રેયો બોલતે જા
ન્યવે કહ્યો પારી તુધ્વજ જીરી બેઠો થયો પાડા નારી
ને નામે થયો વેવળા ચાલો ભૈયે થૈ જિતાવળ
પાડા પાતાળ વિશે ત્રણ ભણ પરવર્યા જગ
ધ જળ માંહે જિતર્યા પાડા નાગની વિદ્યા શી
ખવી પાતે થી તે રાયને જળગતી હવી પાડા શ્ર
રજકની પાસે આવ્યા જાપા શંત્રૂ તણો ને પ
રછે પ્રતાપાડા વિવિધ પેર ફરી ફોણા ચાર
પણ ન કહ્યો પેલો સમાચાર પાડા સ્વાગ-
તા કીધી સર્પ સર્વે મળી પારા નું વરને નેયો નૈ
ણે વળી પાડા પણ તે નહી લેતો ફો સ્વાદા
ફો સાથે ન કરતો સંવાદાદના પાવલણ
પાવાદન ફરે શ્રવર ફો સાથે મુખે
મૃદાલશાના મરે વિદાય થાયે રિતુધ્વજ ત્યાં

થી ॥ હાકાને ફરી પ્રણામ રે ॥ ૪૧ ॥ ૧૬૩૫ ॥
 ૩૨ મું ॥ ૧ ॥ રાગ રામગ્રીની દેશી ॥ ૧ ॥
 કરત્નેડી કુંવર વદે ॥ મુને વિદાયડીને ॥ રમ્મોત્તે
 ગિને લોગઘટે નહી ॥ તે મારે જા જા દીને ॥ ૧ ॥ ર
 રત્નકવણતુ જોલી જા ॥ મનગમી વસ્તુ માગો ॥
 લલ્લન મનથી પરહરી ॥ જ્ઞાન માંહેથી જગો ॥ ર
 ૧ ॥ રિતુધ્વજ વણતું જોલીયો, તમો સાંભળોની રા
 યા મ્હારે ને કાંઈ માગવું, તે ॥ ૧ ॥ દ્રથી ન જાપાય ॥
 ૩ ॥ રાત્ર સુખ સદુ પરહર્યું ॥ ને ધયો વિયોગે વેશ
 ગી ॥ નેગીને રું માગવું રે ॥ લક્ષ્મી પરિત્યાગી ॥
 જાનાગ કહે જેમના ફીતે ॥ મુન ઘેરથી પાછા ન
 જો ॥ ઘરિત હોય તે માગી જો ॥ રાય ને પડિ સુખી
 થા જો ॥ પા ત્હારે મન લીન્યું લૂપતિનું ॥ માગું હવે
 પ્રાણી ॥ ખચીત વાત જો જાપશે ॥ મૃદાલશ ॥ મુન
 રાણી ॥ ૬ ॥ જો લબોલી ગણે પાછો ॥ ખરે નૈણે
 શ્રદ્ધારા શોદ્રણની સાંકળ ન્હે વી ॥ નાખવી પૂરવા
 રા તે માગ કહે તા રહે નહી ॥ જોલ્યો તે તો વળતો
 ૧ ॥ ૬ ॥ નેયું ફોણે સાંભળ્યું ॥ પછે જોલ્યો તે ગણગ
 જતો ॥ ૬ ॥ જા ઘટતું માગું છ જો ॥ ને ફોણે સદુ
 ફોઈ ॥ નિવતી ફરી જાપો મુને રો ॥ ને મૃદાલશ ॥ મો

(૯૨)

મૃદાલશાખાખ્યાન.

પાનાનાગકુદેશું માગિયું એક મૃદાલશાખા
પાનવનવીકન્યાકોમળી પા જાણિખાપું હન્નશાખ
પાજોપેલી જોરડિ વિષે પાકૈં ભણો નજીતમનેક
પાપ્રેમ હશે તો જોલશે પા મૃદાલશાવાયેકા ૧૧૧
સુણીરાય જાવ્યોડગમગતો પા જોરડાલગીયા
લી પાહાંકમરી કો પ્રેમદા પાજોકુમાડતેઝાલી
પા ૧૨ પા જન્યો જન્ય નજીતમવિલાસો પાવાણીથ
કી જતીલાડો પા જન્યો જન્ય પ્રિતજહારપડતાં
કાલ્યાંબેકુકમાડો પા ૧૩ પા જોરડિ જીઘડી ગઈને
લરાયાં લોચન્નાસ્હામાસ્હામી વદ્યાં જન્યો પાથ
યાં મન્નપ્રસન્ના ૧૪ પા જળજ્યોતેવછૂટે નહિંસ્તે
હનીજતિ કહાણી પા નાગ સરવે હરખીયા પ્રિતિ
સ્નેહ પરસ્પરન્નણી પા ૧૫ પા વળણા પા
વાદે વદ્યાતે વાદ સહુ પાનેમખ્યાં નરને નારે પાસુ
જ પાખ્યાં સંસારનું પા ફવે જન્ય જ્યોધ્યાકુમારે
પા ૧૬ પા પાકડવું પાકડમું પા પારાગશ્રીની
દેરી લટકની પા મૃદાલશાને મહિપ-
તી પામજે પ્રેમ નદીને પુરે પાનેત્ર તુરી જસ્વાર
થઈને પામખ્યાં જન્યો શુરે પા પાવ્યોમમારગ
વિલગી ચમકે પાત્યમ કંથે લીધીકામની પાસંતો

ष्यो रूचामि पोतिद्रो॥ पछे जोली लामनी॥ रा
 मंदिर पधारो महि पति॥ सर्वने देवा सुः जरे॥ ता
 पटणे तेहे ना तननो॥ नेतां तमाइ मुः जरे॥ उाय
 यन सुणी सुंदरी केइ॥ गयो नाग सल्लानी मां हरे
 ॥ भुज्जुणा मन हर्ष अधिद्रो॥ मन मोहूथी मलका
 यरे॥ ४॥ न्हेनी कमण सरणी हथैणी॥ नेत्र जेजं
 जू नरे॥ हिंउ तो मह मातंग नेवो॥ सुंद सरोजालु
 नरे॥ पा र्त्त ननोये मान दिधूं॥ आधियुं दिव्या
 सनरे॥ पांय दिवस फोए॥ राभिया॥ सति स्म
 थे राब नरे॥ ५॥ भूहूर्त नेयुं नेरी॥ जो रेगुलति
 थी रेगुलवाररे॥ गांधर्वि साथे या सिया॥ जंन्यो
 ते नर नाररे॥ ६॥ रुद्र रुद्र सर्प साथे थया॥ सज्ज
 शुल सृंगाररे॥ वाबित्र न्हाना विधनां॥ थैरुद्यो
 नय नयकाररे॥ ७॥ विदाय भागीने वज्या॥ आ-
 व्याज्यो ध्यागामरे॥ नर नार वन्यो शोल्लतां॥
 रवितेने रतिने डामरे॥ एना वस्त्र वाहन नागनां
 ते एो शोल्लित कांतिरे॥ ८॥ लक्ष्मि साथि आव्या
 ॥ हरिहरनी पडे ल्लांतिरे॥ ९॥ गारया तूरन देरी घेरी
 यागे॥ शोल्लित छत्र निशाणरा॥ शत्रु नितनी स
 लाभां नर्छ॥ सेवके दिधूं न्हाएरे॥ ११॥ नगर स-

(૯૪) મૃદાલશાખાખ્યાન.

ઘણું જિલ્લત્તું રોગિણી જંગન માયરે ॥ આસ્વ
ત્ર સરખું સાંભળીને, દોડ્યા શત્રૂ નિતરાયરો ॥
૧૬૪ ॥ ઘડખે ફસ્તી જાલ બેલડા ॥ સાબેલા અસ્વારે
૧૬૫ ॥ છાંટણાં છાંટ્યાં મોડુ ચણિટે ॥ પટકુળ બાંધાં દ્વા
રે ॥ ૧૬૬ ॥ માત પિતા જાવી મળ્યાં ॥ કૈંટળ્યાં
તનનાં દુઃખરો ॥ માતા મોતીયે વધાવી ॥ મુખને
ઈ પામી સુખરો ॥ ૧૬૭ ॥ નહોતું સાંભળ્યું તે દિહું ॥
ને ભુવ પામી મોઈ રોગાનતે મંદિર આવ્યાં ॥ પ્ર
ભ મોહીને ઈરાણે ॥ નાગ નંદન જાવિ મળિયા ॥
૧૬૮ ॥ શત્રુ નિતને લાંઘ્યા પાયરે ॥ જોશિં કળ તમને પેયા
તે ॥ શિવ તણી ક્રી પાયરે ॥ ૧૬૯ ॥ અર્પિ ઈતિ માંડી
કહ્યો ॥ સર્વ તે સમાચારે ॥ વાત ચરચઈ ચોદ
લોકે ॥ મોઈ ભુવી ખીલુ વારરે ॥ ૧૭૦ ॥ માનવા
ધું માનની નું ॥ સફૂ પુછે મૃત્યુની વાતરે ॥ સમા
ચાર સુણી નારના ॥ મળવા આવ્યાં માતને તાત
રે ॥ ૧૭૧ ॥ ॥ વલણ ॥ ॥ જાવી મળી
ગયાં માત તાત તે ॥ જ્ઞાનંદ્યાં અતિ રૂદેરે ॥ ૧૭૨ ॥
મૃદાલશાખું કરેરે ॥ તેલ દપ્રે માનંદ વદેરે ॥ ૧૭૩ ॥
૥ ॥ ૬૬ ॥ ૬૪ મું ॥ ૧૧ ॥ રાગ ધવળ ધ
ન્યાસીની દેશી ॥ ૧૧ ॥ તાર ૬૭ ॥ વાણી વદેરે

પાસુળો યુધિષ્ઠર રાયજી ॥ નરનારી સંયોગે દિવસો
 ॥ હાસ વિનોદે જન્યજી ॥ ૧૧ ॥ પાતાલ કેતુ ફરીને આ
 વ્યો ॥ અતિ તનૂં ધરી રૂપજી ॥ લેની માય નજો
 જોળખી ॥ શિષ્યો રિતુધ્વજ તૂપજી ॥ ૧૨ ॥ મૃદા
 લશાનો મારનારો ॥ આવ્યો છે જીનિવારજી ॥
 રાજ્યે જોળખિ, શિષ્યોને મુક્યો ॥ નવકિંધો
 લેને પ્રહારજી ॥ ૧૩ ॥ એક દિવસ સૌ અતિ તને
 તેડ્યા ॥ તો જ નને લોવજી ॥ ૧૪ ॥ તે મળતો પે
 લો દૈત્ય આવ્યો ॥ સઘણું ખાધું અન્નજી ॥ ૧૫ ॥
 દૈત્યે માયા પ્રગટ કરીતે ॥ જુવે રિતુધ્વજ ધિસજી
 ॥ ખડ્ગ અગ્નિને ફેરા બાલ્યા ॥ ફરી ફૂટનું છે ઘુંચીરા
 જી ॥ ૧૬ ॥ નય નયકાર થયો પુરમધ્ય ॥ ફેરવન ધન
 રિતુધ્વજ રાયજી ॥ સુખ વૃત્તિ સૌ પામવા લાગ્યો
 ॥ ૧૭ ॥ શત્રુ મો મહિમાયજી ॥ ૧૮ ॥ પછિ રાત્રી નિત
 ગયો તપ કરવા ॥ રાત્ર પુત્રને આપીજી ॥ સત્ય
 ધર્મ આણ રિતુધ્વજની ॥ રફી દરો દિરા વાપી
 જી ॥ ૧૯ ॥ ફેરવે વરસો મૃદાલશાયે ॥ પુત્ર પ્રસવ્યા
 ચારજી ॥ રૂપકળા ગુણ સુંદર દેખી ॥ પુત્રે રોન
 લ્યું દ્વારજી ॥ ૨૦ ॥ સત્ય નિતને સત્ય કરમી ॥ રા
 ત્રુદંતને વડે નામજી ॥ મહાજ્ઞાની પુત્ર થયાતે ॥

કેવળ આત્મારામજી ૥ ૬ ૥ મૃદાલસરાયે લણા-
 વ્યાખાણક ૥ ૭ ૥ શરદિ કર્તા રસજિદ્વારજી ૥ ૮ ૥ પારણા
 માંથી હાલકુ ગાતાં ૥ ૯ ૥ તબ્યો તેણે સંસારજી ૥ ૧૦ ૥
 મ્હોરા થઈ વનમધ્યે ચાલ્યા ૥ ૧૧ ૥ માતનો લઈ જિપેદરા
 જી ૥ ૧૨ ૥ ચારે કુંવર ગંગાતીરે નઈ ૥ ૧૩ ૥ તબ્યા કર્મના કુળે રા
 જી ૥ ૧૪ ૥ રિતુધ્વજ દુષિ થયો અતિરોડો ૥ ૧૫ ૥ નો
 ગવશે રાન્યા સન્નજી ૥ ૧૬ ૥ અરે અખળા તેં ભોગ
 મુકાવી ૥ ૧૭ ૥ નેગી ફીધા તન્નજી ૥ ૧૮ ૥ નારી ફે
 હો નાથજી ૥ ૧૯ ૥ એ વારતા છે સન્તજી ૥ ૨૦ ૥ નેત-
 મો ઘર સૂત્ર માંડ્યું ૥ ૨૧ ૥ તો શીશી પડી વિપન્તજી
 ૥ ૨૨ ૥ અહેબું સાંભળ્યું નવસ્વામિયે ૥ ૨૩ ૥ તવ થયું
 બ્રહ્મજ્ઞાનજી ૥ ૨૪ ૥ ઊઠોની અખળા વનનઈયે ૥
 ૨૫ ૥ તબિયે શ્રી ભગવાનજી ૥ ૨૬ ૥ કામની ફેરે
 સ્વામિ મ્હારા ૥ ૨૭ ૥ ઊદરમાં છે પુત્રજી ૥ ૨૮ ૥ તે પ્રસ-
 વે કે આપણા નઈરું ૥ ૨૯ ૥ સોંપી તેને ઘર સુત્રજી
 ૥ ૩૦ ૥ પછે પુરે માસે પૂત્ર પ્રસવ્યો ૥ ૩૧ ૥ અલરક
 નામતો ધરિયુંજી ૥ ૩૨ ૥ મ્હોરો થયો ને રાજ સોંપ્યું ૥
 ૩૩ ૥ માખાપનું કહ્યું ચિત ધરિયુંજી ૥ ૩૪ ૥ માનતાત
 ફે નૈયે તપ કરવા ૥ ૩૫ ૥ તમો પ્રભને પાળોજી ૥ ૩૬ ૥
 તતાતનાં વચન સુણીને ૥ ૩૭ ૥ પુત્રે જિત્તર પાછોવા-

વામિયાં ૥ પાપા ક્રેદલે જોડુ વરસો મહાલક્ષ્મી ૥
 તે સ્વામિને તેડી કરી ૥ રાજ સૌંધ્ય પુત્રને ૥ ગાં-
 ધર્વ લોક તે પરવરી ૥ ૬ ૥ સત્ત ગુરુ કહે રહન
 નડને ૥ જો કહ્યો મ્હેં ઈતિહાસ ૥ નારદે કહ્યું
 યુધિષ્ઠરને ૥ તવ ઊપન્યો જિલ્હાસ ૥ ૭ ૥ પવિ-
 ત્ર કથા માર્કેડ પૂરાણે ૥ લેનું વિસ્તાર્યું જા-
 ખ્યાન ૥ સદ્ગુણ પદારથ પામિયે ૥ ન્ને સાંત્વ-
 નિયે વ્યાખ્યાન ૥ ૮ ૥ જો કથા જાદત્તૂત રસ
 ની ૥ ને મોઈ ભુવી પ્રેમદા ૥ જો કથા પ્રેમે સ-
 લજે ૥ તે સુખી હોય સર્વદા ૥ ના ગાંધર્વ ક-
 ન્યા ક્ષત્રિસ્વામિ ૥ ૯ ૥ ગાલ્લવનું ચરિ-
 ત્ર ૥ નારદ ધર્મ સંવાદ સાંત્વનિ ૥ ૧૦ ૥ થાય
 પવિત્ર ૥ ૧૧ ૥ ગાય શિખે કે સાંત્વજે ૥ ન્ને
 વ સુંદર મન ધરે ૥ મહિમા સુણે મહાલ-
 શાનો ૥ તે લવસાગર સ્નેહે તરે ૥ ૧૨ ૥ સં-
 વત સત્તર જાઠા વિસ્ત ૥ યૈત્રવદી પાંચ મ રવી
 ૥ સુંદર પ્રતાપ હું નથી લ્હેતો ૥ કથા જો પૂર-
 ણ હવિ ૥ ૧૩ ૥ સંવાદ ધર્મ નારદ તણો ૥ સાં-
 ત્વજે શ્રોતા સુખ લહે ૥ જાલ્યાસ સર્વ જ-
 નો જો કહ્યો ૥ વિપ્ર પ્રેમાનંદ કહે ૥ ૧૪ ૥ ૧

(૯૦)

મૃદાલરાગ્જાપ્યાન.

॥

॥વળણા॥

॥વિપ્ર પ્રેમાનંદ

ફેરાગ્જા કવિતા છે વૈષ્ણરિરે ॥ગ્જાપ્યાન જે પૂર

ણથયું ॥શ્રોતાનન જોલોશ્રીહરીરે ॥૧૪॥

॥ઈતિશ્રીમૃદાલરાગ્જાપ્યાન સંપૂર્ણ॥

